

**RIIKLIK EKSAMI- JA KVALIFIKATSIOONIKESKUS
EESTI RAAMATUKOGUHOIDJATE ÜHING**

**GÜMNAASIUMIDE VARUSTATUS ÕPIKUTEGA
KÜSITLUSE TULEMUSED**

**Vaike Kurel
Olga Zonina**

**TALLINN
2002**

SISUKORD

Sissejuhatus

I.	Uuringu eesmärgid	3
II.	Uuringu ülesehitus	3
III.	Ankeedi täitmine	5
IV.	Tulemused aineti	6
	• Eesti õppekeele koolid	7
	• Vene õppekeele koolid	23
V.	Analüüsi tulemused maakonniti	27
	• Maakonnad	27
	• Täiskasvanute koolid	42
	• Väikekoolide mõju	43
VI.	Analüüs õppekeelte lõikes	44
VII.	Järeldused	47
VIII.	Ettepanekud	48
Lisa 1.	Eesti õppekeele koolide ankeet	49
Lisa 2.	Vene õppekeele koolide ankeet	50
Lisa 3.	Riiklikule õppekavale vastavate õpikute loetelu gümnaasiumile	51

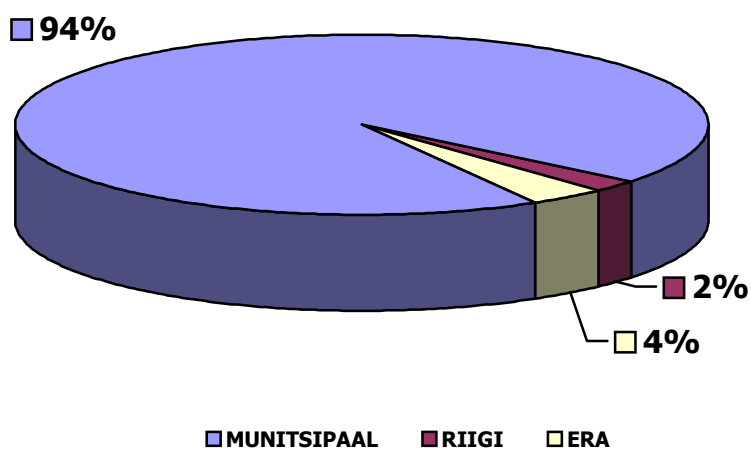
SISSEJUHATUS

I. UURINGU EESMÄRGID

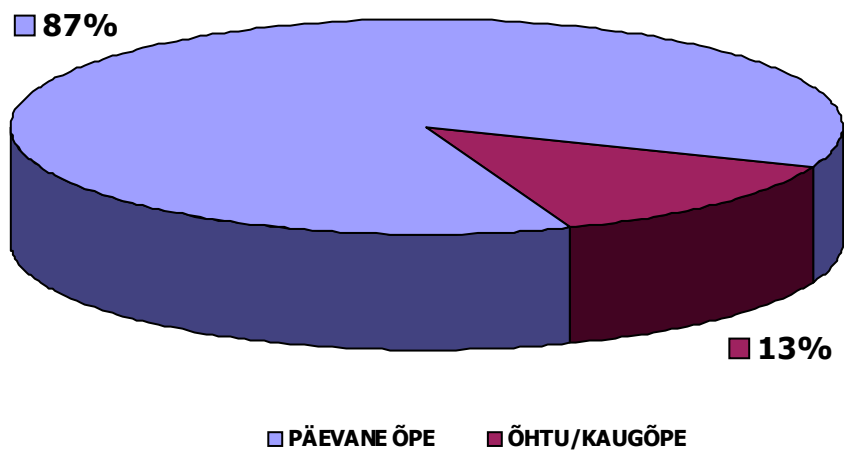
Käesoleva uuringu eesmärgiks on välja selgitada gümnaasiumide varustatus kohustuslike kursuste õpetamiseks vajalike õpikutega.

II. UURINGU ÜLESEHITUS

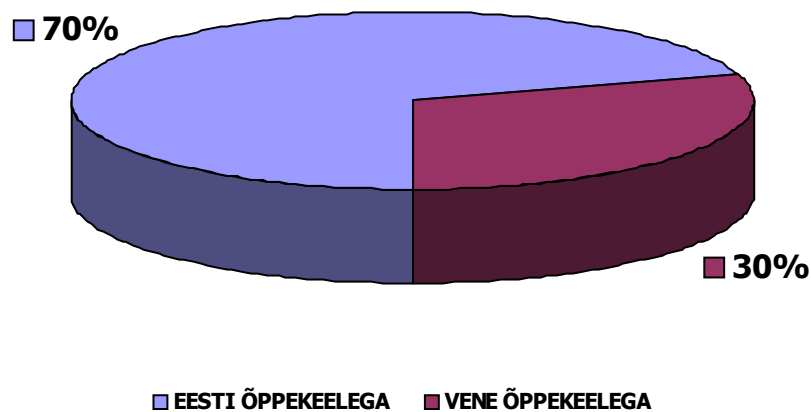
Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus viis koostöös ERÜ kooliraamatukogude sektiiooniga läbi küsitluse, mille abil selgitati välja gümnaasiumide varustatus õpikutega. Ankeedid saadeti 8.–13. novembrini kõikidele Eesti Vabariigis tegutsevatele gümnaasiumidele sõltumata nende omandivormist, seega nii riigi-, munitsipaal- kui ka eragümnaasiumidele. Eestis on kokku 273 gümnaasiumit.

Neist 245 on päevase õppevormiga ja 38 õhtuse/kaugõppevormiga.

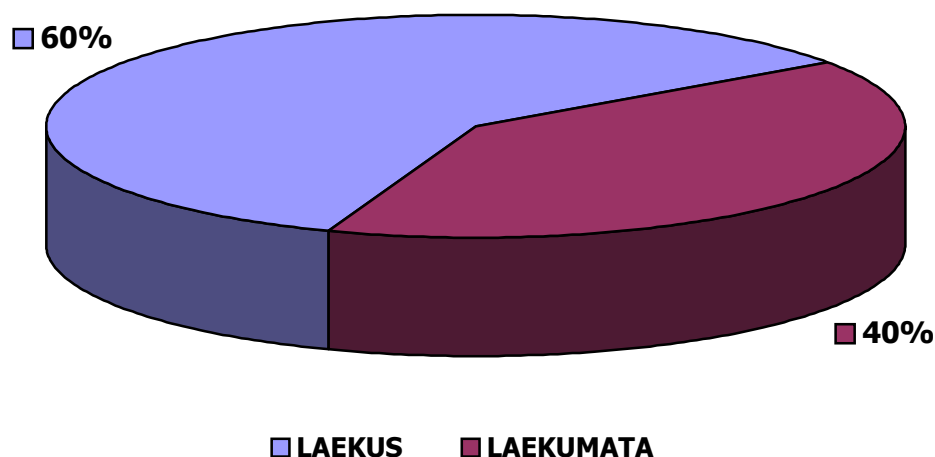

Gümnaasiumidest on 199 eesti õppekeeleaga ja 84 vene õppekeeleaga.

Küsitluse läbiviijate poolt olid eesti ja vene õppekeeleaga gümnaasiumidele välja töötatud erinevad ankeedid, sest emakeele ja kirjanduse kursused on erinevad ning vene õppekeeleaga koolides on A-võõrkeeleks eesti keel. Ankeedi ülesehitus tulenes riiklikus õppekavas ettenähtud õppeainetest ja nendele vastavatest kohustuslikest kursustest. Ankeedi kontekstis on õpikud ainult haridusministri 03. septembri 2002. a määruses nr 66 “Riiklikule õppekavale vastavate õpikute, töövihikute ja tööraamatute loetelu 2002/2003. õppeaastaks” loetletud õpikud. Ankeedile oli lisatud juhend ankeedi täitmiseks.

13. detsembriks laekus 165 ankeeti 273-st ehk 60 %. 125 eesti õppekeeleaga koolidest ja 40 vene õppekeeleaga koolidest.

Kõiki ankeete analüüsiti põhjalikult, võrreldi õpikute olemasolu aineti, maakonniti ja õppekeeliti. Analüüsi tulemused on kajastatud diagrammides.

III. ANKEEDI TÄITMINE

Ankeetide täitmine osutus raamatukoguhoidjatele üllatavalt keeruliseks. Esmalt peaks märkima korduvaid vigu, mis esinesid nii eesti õppekeele kui ka vene õppekeele koolidel:

- Ei tehtud vahet kohustusliku kursuse nimetuse ja õpiku vahel (vene õppekeele koolidel on *mehhaanika* ja *soojusõpetuse* kursused ühes I. Peili füüsika õpikus X klassile, kuid ankeetides on märgitud erinevad kogused).
- Mõnel juhul ei ole õpikute arvu märgitud, kuigi koolis on kõik gümnaasiumiklassid stabiilse täituvusega (Valga Vene Gümnaasium) ja vajalikud õpikud ilmunud.
- Suurt segadust tekitasid võõrkeele õpikud – sageli on välja toodud õpikud, mis on ette nähtud põhikoolile (nt *Enjoy Your English*; eesti õppekeele koolides vene keele õpikud). Et õppeperioodi alguseks polnud õppekavale vastavate õpikute loetelu veel ilmunud, võtsid koolid kasutusele eelmise aasta loetelus lubatud õpikud ning esitasid nende arvu ka ankeedis. Mõnel juhul on esitatud ainult A-, B- ja C-võõrkeele õpikute arv, õpitavat keelt täpsustamata.
- Mitmes ankeedis oli poeetika ja üldmaateaduse õpikute arvuks kirjutatud tellitud õpikute arv, üldmaateaduse ja maailma ühiskonnageograafia kursuste vahet ei eristatud.

- Paralleelõpikuks olid märgitud ka riiklikule õppekavale vastavate õpikute loetelus mitteesinevad õpikud (nt. muusikaloos, kus vana õpikut kasutatakse seetõttu, et uue kirjastamine on aastaid veninud).
- Ankeedi täitmisel ei tehtud vahet klasside kaupa nõutavate õpikute ja paralleelõpikute märgistamise vahel.

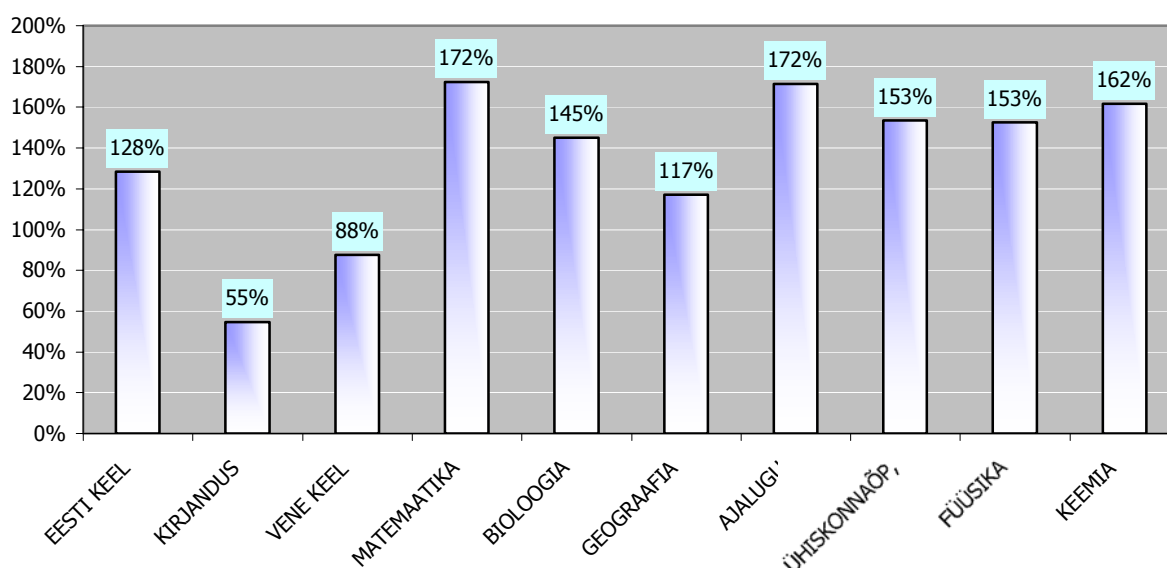
Korrektsemalt olid täidetud andmed nende õpikute osas, mille kohta oli juhendis konkreetne näide. Ometi esines ka siin vigu, nt mitme raamatuna ilmunud, kuid ühe kursuse moodustanud õpikute puhul loeti kõik osad kokku ja selle tulemusena on 120 gümnaasiumiõpilasega koolil antud õppeaines üle neljasaja õpiku. Mõnes vene õppekeelega koolis on eesti kirjanduse õpikuid üle 500 % vastava õpiku vajadusest.

Samas võib mõned vead arvata ankeedi koostajate kapsaaeda. Vene õppekeelega koolidele ei ole vastavalt õpikute loetelule A-võõrkeele õpetamiseks õpikuid, sest A-keeleks on eesti keel. Need õpikud, nt *Matrix*, mis on eesti õppekeelega koolis A-keele õpetamiseks, on vene õppekeelega koolis märgitud B-keele õppimiseks. Ankeedis esinev A-võõrkeel tekitas segadust. Kasutatavast õppekirjandusest oleks parema ülevaate saanud, kui loetelus oleks välja toodud ka kursusele vastavate õpikute loetelu.

Osadel juhtudel oli vaja ankeedi täitjat täiendavalt küsitleda.

IV. TULEMUSED AINETI

ÕPIKUD EESTI ÕPPEKEELEGA KOOLIDES

Tulemused aineti on eesti õppekeele koolides järgmised.

➤ EESTI KEEL

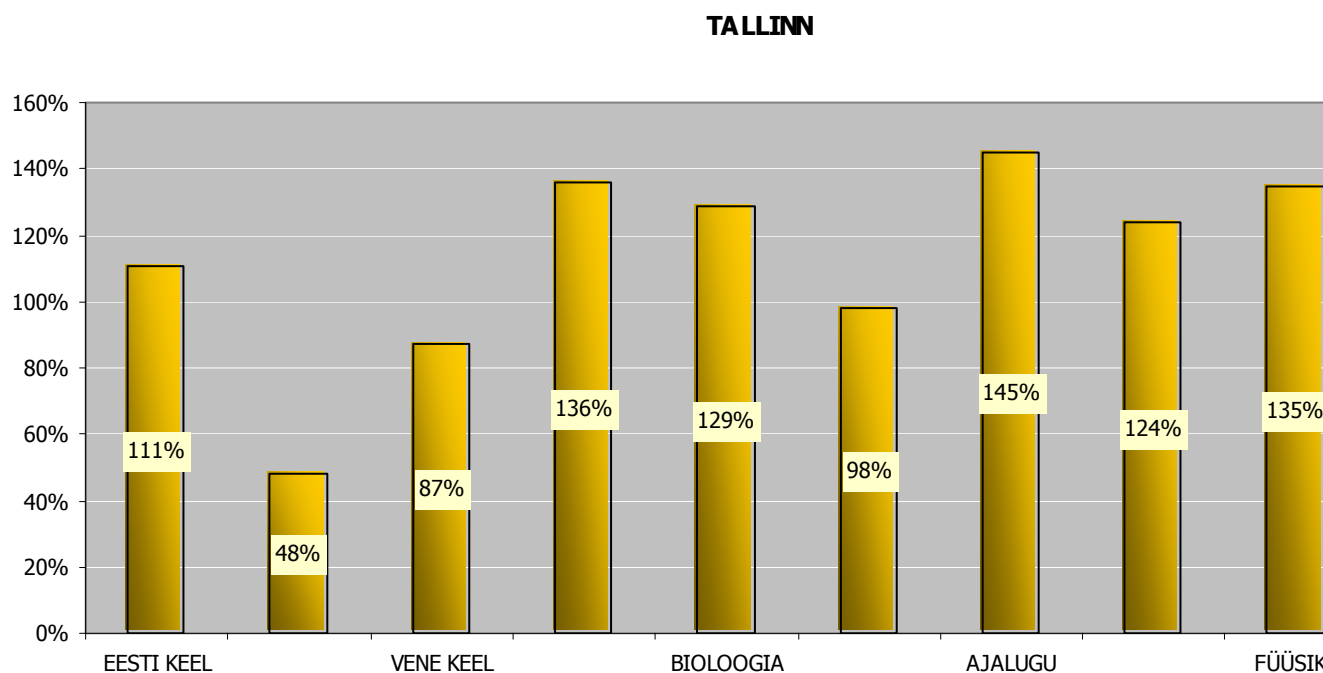
Gümnaasiumi eesti keele ainekava sisaldab 6 kohustuslikku kursust:

- 1) teksti- ja kõneõpetus (2–3 kursust);
- 2) eesti keele struktuur (1–2 kursust);
- 3) õigekeelsus (2 kursust).

Kursuste järjestus ning teksti- ja kõneõpetuse täpne maht fikseeritakse kooliõppekavas.

Kursuste käsitlemiseks vajalikke õpikuid oli õppeperioodi alguseks ilmunud 6.

Koolide varustatus eesti keele õpetamiseks vajaminevate õpikutega on proportsioonis ettenähtud kursuste arvuga. Paremini on õppekirjandusega kaetud need kohustuslikud kursused, kus on ilmunud paralleelõpikuid. Paralleelõpiku soetamine on ennast õigustanud juhul, kui esimesena ilmunud õpik pole olemasolevatest parim.

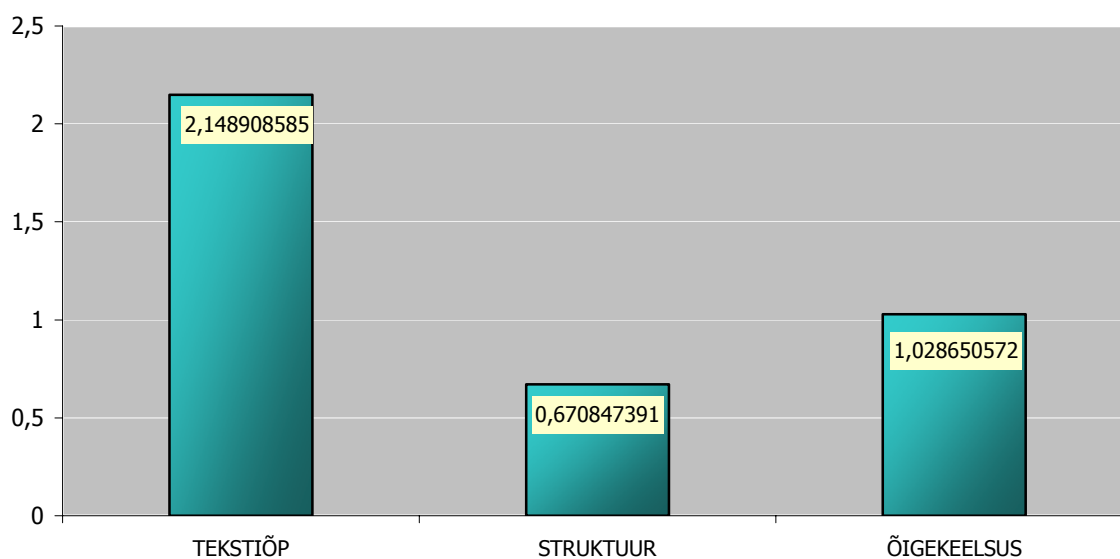
Teksti- ja kõneõpetuse kursuse käsitlemiseks on ilmunud kolm paralleelõpikut ilmumisajaga 1995–2000. Õpikute soetamise ajal kehtis 1996. aastal välja antud „Eesti põhi- ja keskkooli riiklik õppekava“, mille järgi teksti- ja kõneõpetuse kursuste arv koolides võis olla 2–4. Praegu kehtiva riikliku õppekava järgi võib teksti- ja kõneõpetuse kursuste arv koolides olla 2–3, seega 35 tundi vähem. 215%-line õpikutega kaetus on seletatav sellega, et õpiku soetamise ajal oli

seda vaja rohkemates klassides kui praegu. Samuti võib oletada, et 1995. aastal soetatud õpik on mahakandmata, kuna ta on kirjas kehtivate õpikute loetelus.

Eesti keele struktuuri kursuse käsitlemiseks on M. Ehala õpik, millest on välja antud kaks trükki. Esimese trüki väljaandmise ajal oli eesti keele struktuuri käsitlemiseks ette nähtud kaks kursust, praegu on kooli valida, kas otsustatakse ühe või kahe kursuse kasuks. Et õpikutega kaetus on kahe kursusega arvestades ainult 67%, võib viidata sellele, et koolid on siiski otsustanud ühe kursuse kasuks. Võimalik on ka variant, et koolides kasutatakse mingis osas tsükliõpet. Et tegemist on ainuõpikuga, võib põhjuseks olla ka kirjastuse vähene koostöö koolidega.

Õigekeelsus. Koolid on vajaminevate õpikutega kaetud optimaalselt, 103%-liselt. Õpiku esimese trüki ilmumise ajal 1998. aastal oli õigekeelsuse kursuste arv (1 või 2) kooli valida. Samas aga seadsid väiksed komplekteerimissummad koolid fakti ette, et õpikut saab soetada minimaalselt (Haridusministeeriumi poolt 20. jaanuaril 1999. a haridusosakondadele saadetud kirjas 4-13/529 seisab: „Koolid/omavalitsused peavad vaatama läbi ja tegema korrekture kaesoleva aasta õpikute tellimusse, lähtudes neile riigieelarvega eraldatud summadest ning arvestades eelmiste perioodide võlgnevusi.“). Et õpikul siiski juba kahe aasta pärast kordustrukk ilmus, näitab, et õpilased ostsid õpiku käsiraamatuna kasutamiseks. Praegu on õigekeelsuse õpetamiseks ette nähtud kaks kursust ehk 70 tundi, mis muutis eelmise õppekava järgse 1–2 kursuse õpetamiseks soetatud õpikute arvu kohati ebapiisavaks.

EESTI KEEL KURSUSTE KAUPA

➤ KIRJANDUS

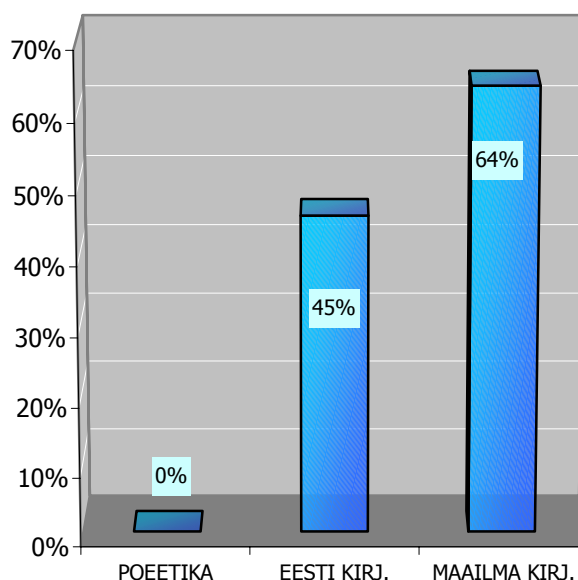
Kirjanduse ainekava sisaldab gümnaasiumiastmes 6 kohustuslikku kursust, millest ühe maht on 35 õppetundi. Eraldi kursustena käsitletakse poeetikat, eesti kirjandust ja maailmakirjandust. Üldine kirjanduse õpikutega varustatuse protsent eesti õppekeele koolides on 55.

Kirjanduse õpikutega varustatuse väike protsent tuleneb sellest, et poeetika õpetamiseks sobiv õpik puudub. Kohati annab tekkinud lünka täita olemasolevate teksti- ja kirjandusõpikute kasutamisega, mis aga omakorda takistab õpiku kasutamist ettenähtud kursuse käsitlemisel. Nii on ankeetide märkuste osas välja toodud erinevad poeetika õpetamise võimalused nagu

- õpetamine tekstiõpetuse raames (Tallinna Arte Gümnaasium)
- osaline kattumine eesti kirjanduse kursusega (Puka Keskkool)
- õpetamine M. Ehala „Kirjutamise kunsti“ järgi (Tallinna 32. Keskkool)
- luulekogude kasutamine (Eesti luule, Sõnarine, Rahutu mõte)
- konspektide ja muu lisamaterjali kasutamine.

Alakomplekteeritud on eesti kirjanduse kursus. Kolm vajalikku õpikut selle kursuse käsitlemiseks on välja antud 1995. aastal, üks 1996. aastal. See tähendab, et nimetatud õpikute fondeerimistsüklil on ammu läbi, uute õpikute puudumisel on õpikud siiski kasutusel. On selge, et nii pika aja jooksul pole kõik õpikud mitmesugustel põhjustel 100%-liselt alles. Ankeedi täitmisel tuli kõik seitse eesti kirjanduse käsitlemiseks vajalikku õpikut üheks tervikuks lugeda ja väikseima eksemplaride arvu järgi kirja panna. Õpiku füüsiline kulumine aastate jooksul ning arvatav õpilaste arvu kasv gümnaasiumiastmes tingivadki kursuse vähese kaetuse vajaminevate õpikutega. Osaliselt on koolid selle lünga täitmiseks rakendanud tsükliõpet (Tartu Tamme Gümnaasium).

KIRJANDUS KURSUSTE KAUPA

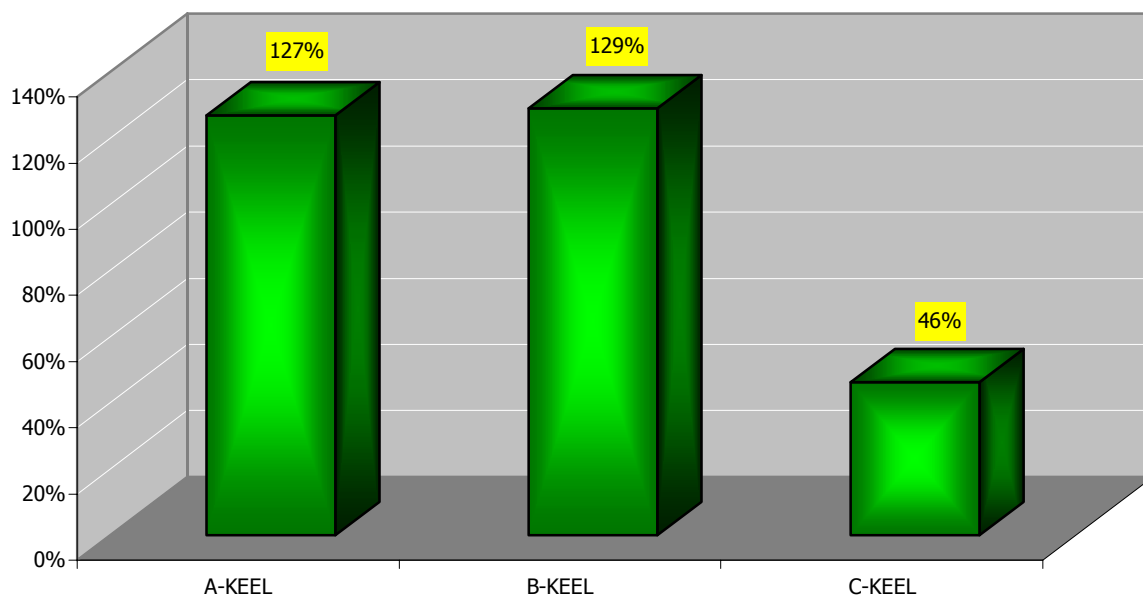
Kirjanduse õpetamiseks vajaminevate õpikutega on kõige paremini, kuid mitte piisavalt kaetud maailmakirjanduse kursus. Põhiõpikuna kasutatakse J. Talveti kaheosalist maailmakirjanduse õpikut. 2001. aastal ilmunud paralleelõpikuid on tellitud vaid ainekabinetti, kus õpilased õpikut tunnis kasutada saavad.

➤ VÕÕRKEEL

Riiklikus õppekavas on esitatud nõue, et gümnaasiumi lõpuks peaks õpilane olema omandanud vähemalt ühe võõrkeele iseseisva suhtlemise tasemel, teise võõrkeele omandamise tase peaks jõudma lähedale A-võõrkeele omandamise tasemele. Gümnaasiumiastmes on õpilasel võimalus valida kolmas (C) võõrkeel. Kool otsustab reaalses võimalustest lähtuvalt, millist keelt A-, B- või C-võõrkeelena õpetada.

Kui inglise keele õpikute valik on väga suur, siis saksa ja vene keele õpikute osas valitseb rahulolematuse. Kurdetakse nii õpikute puudumise (saksa keeles on riiklikule õppekavale vastav õpikukomplekt ainult C-keele õppimiseks) kui õpikute väljaandmise süsteemi puudumise üle.

VÕÕRKEELED EESTI KOOLIDES

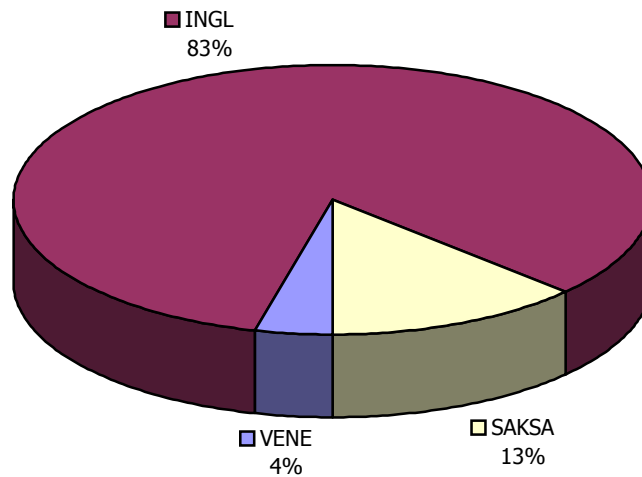
Koolide puhul, kus ühte või teist õppeainet süvitsi õpitakse, võib tekkida olukord, kus erinevatest piirkondadest saabunud õpilased on väga erineva keeleoskusega. Keeleoskus võib olla erinev ka vene õppekeelega põhikooli lõpetanud ning eesti õppekeelega gümnaasiumis haridusteed jätkavatel õpilastel. See tingib omakorda mitmesuguste õpikute kasutuselevõtu vajaduse. Võib juhtuda, et õpikueelistus on kooli poolt küll kindlaks määratud ja vastavad õpikud ostetud, kuid vahetub õpetajate kaader ja uus õpetaja ei pruugi eelmise valikut aktseptsida. Et riigieelarvest võib kinni maksta ainult ühe õpiku 4-aastase fondeerimistsükli jooksul, on koolid sunnitud sellisel juhul kasutama varianti, kus õpilased õpiku ise välja ostavad. See on sobiv eelkõige niisuguste õpikute puhul, mis samas ka töövihiku eest ning kuhu saab täita harjutuste osa (nt kirjastuse Saargraafika „All The World is a Puzzle“). Ankeet ei peegelda õpikute olemasolu võõrkeele süvaõppega koolide puhul. Saksa keele süvaõppeks vajalikud õppematerjalid on pärit Saksamaalt ning ankeedis ei kajastu (Tallinna Saksa Gümnaasium). Et B-keele omandamise tase A-keele tasemele lähedale jõudma peaks, on mõnes koolis A- ja B-keel ühte viidud.

A-võõrkeel

A-võõrkeelena õpitakse kõige rohkem inglise keelt. Inglise keele õpikute osakaal A-keele õpikute hulgas on 83%. Õppeaine on õpikutega kaetud ligi 127%-liselt. Inglise keeles on õppekavale vastavate õpikute loetelus kõige rohkem valikuvõimalusi. Ka on loetelu võrreldes eelmise aastaga tunduvalt uuenenud. Kuna loetelu ilmus pärast õppeaasta algust, kui õpilased

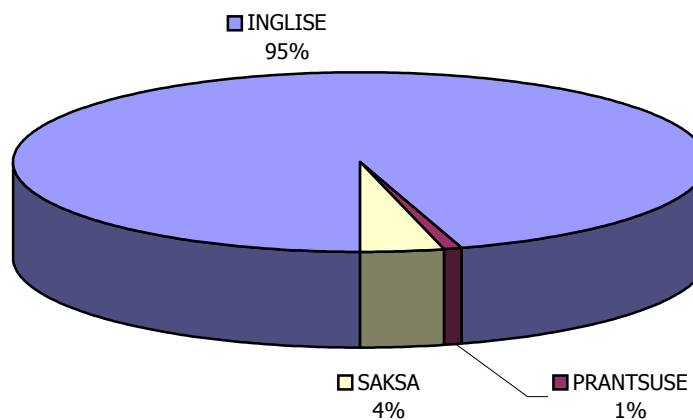
olid juba õpikute juurde kuuluvad töövihikud välja ostnud, on osades koolides kasutusel veel eelmisel õppeaastal lubatud õpikud. Märkuste osas on mõne ankeedi puhul ära toodud ka õpikueelistus, mis tundub piirkonniti erinevat ja võib tähendada nii ainesektsiooni koostööd kui kirjastuse jõudmist ühe või teise maakonnani.

A-KEEL EESTI KOOLIDES

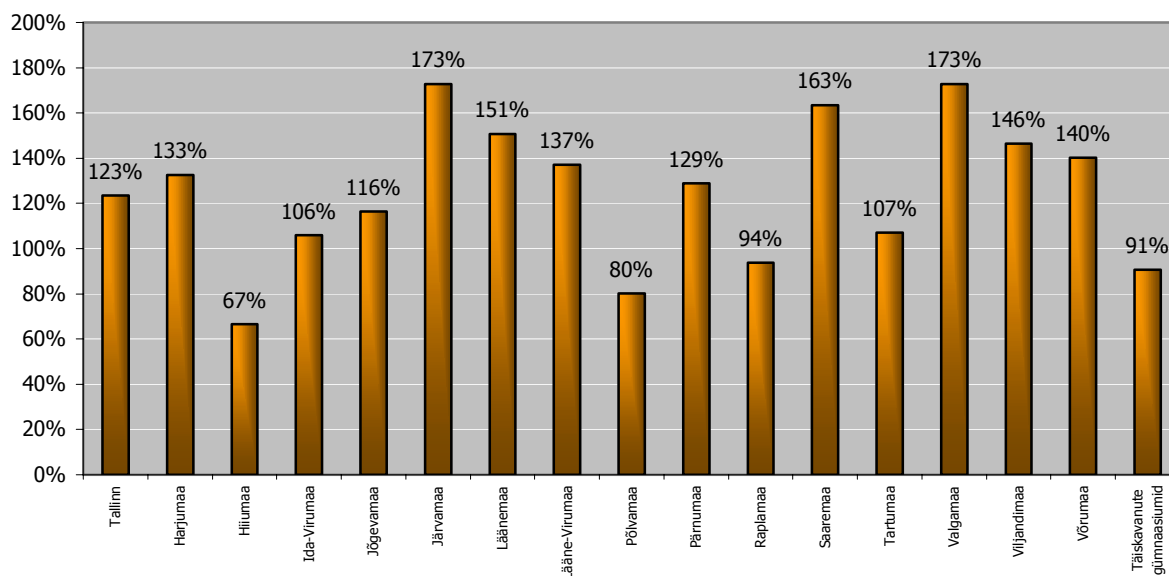
Saksa keele osakaal A-võõrkeele õppimisel on tunduvalt väiksem – 13%. Vene keele osakaal A-keelena on 4%.

A-KEEL VENE KOOLIDES

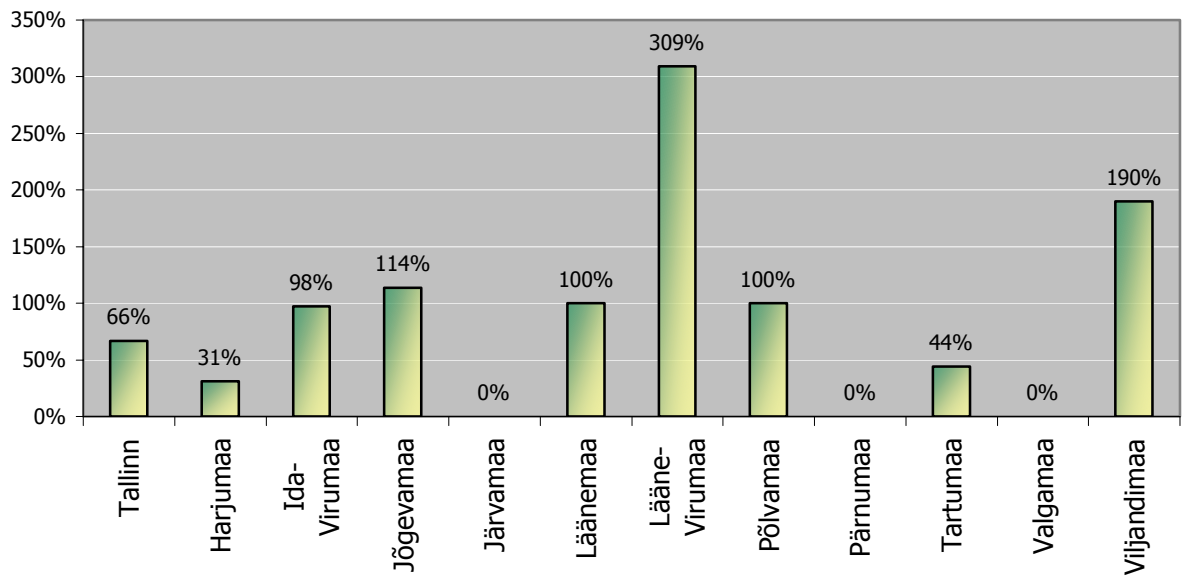
Erinevate võõrkeelte õppimise populaarsus on eesti ja vene õppekeelega koolides sarnane.

A-KEEL MAAKONDADES EESTI KOOLID

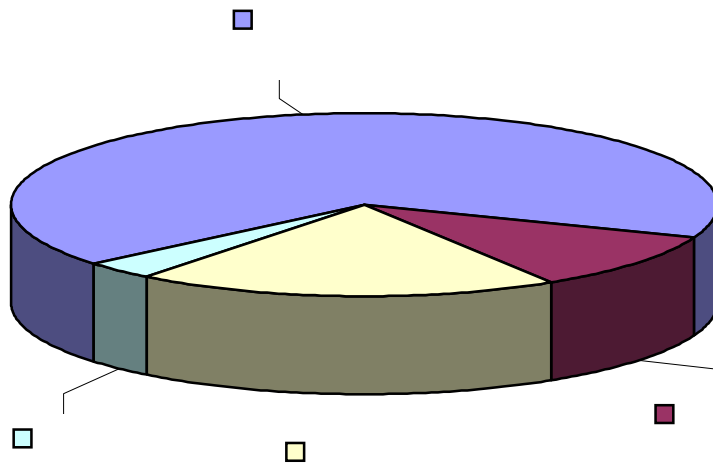

Küll aga on suur erinevus eesti ja vene õppekeelega koolide õppekirjandusega varustatuse osas. Eesti õppekeelega koolidest on võõrkeele õppekirjandusega halvemini kaetud Põlva- ja Hiiumaa, mida võib tinglikult nimetada ääremaaks. Vene õppekeelega koolide puhul on erinevused maakonniti suuremad. Kui Pärnu-, Valga- ja Järvamaa ainuke vene õppekeelega gümnaasium ei ole ühtegi kehtivat A-keele õpikut soetanud, siis Jõgeva- ja Viljandimaal on vajalik õppekirjandus olemas.

A-KEEL VENE KOOLIDES

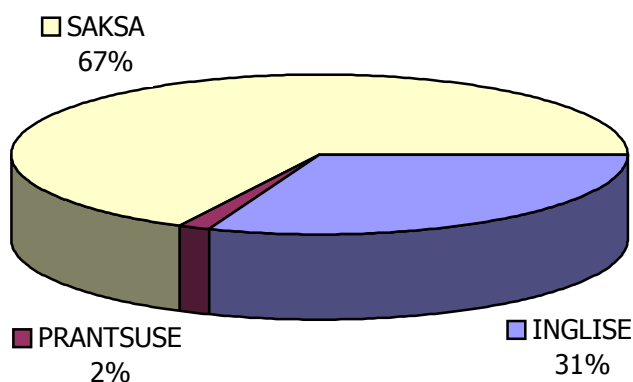
B-võõrkeel

B-võõrkeele osas on õpikuvajadusi raske prognoosida, kuna keskkoolis vahetavad õpilased sageli kooli ning seetõttu pole võimalik õpilaste keeleelistusi ja taset ette näha. Soetatud õpikud on proportsioonis eeldatava keelevalikuga, ühe maakonna piires kasutatakse võimalust

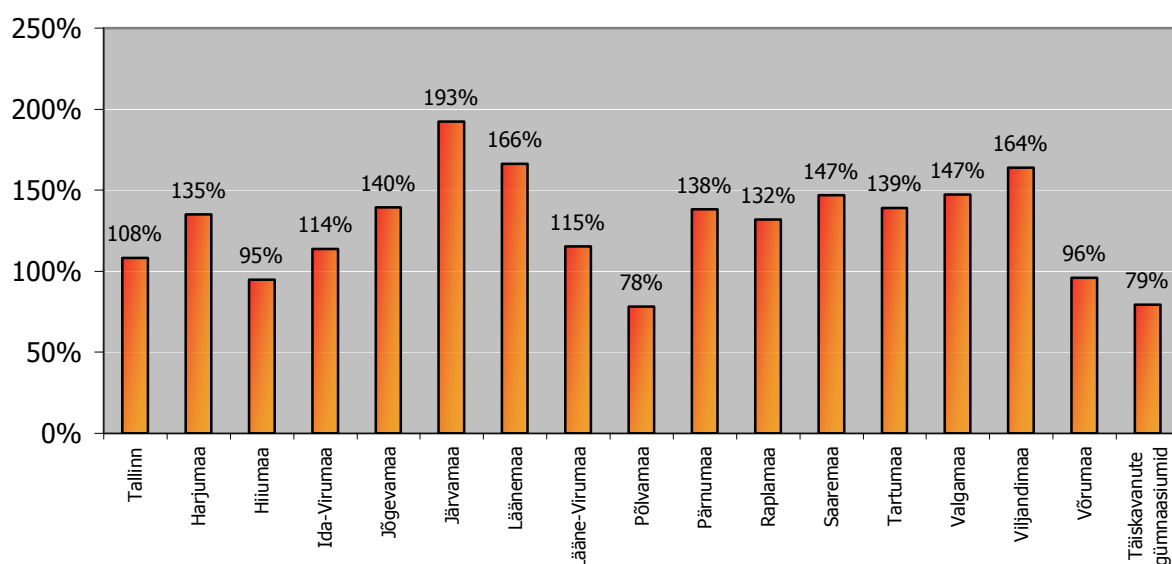
puuduvad õpikud teistest koolidest üheks õppeaastaks laenutada.

B-KEEL VENE KOOLIDES

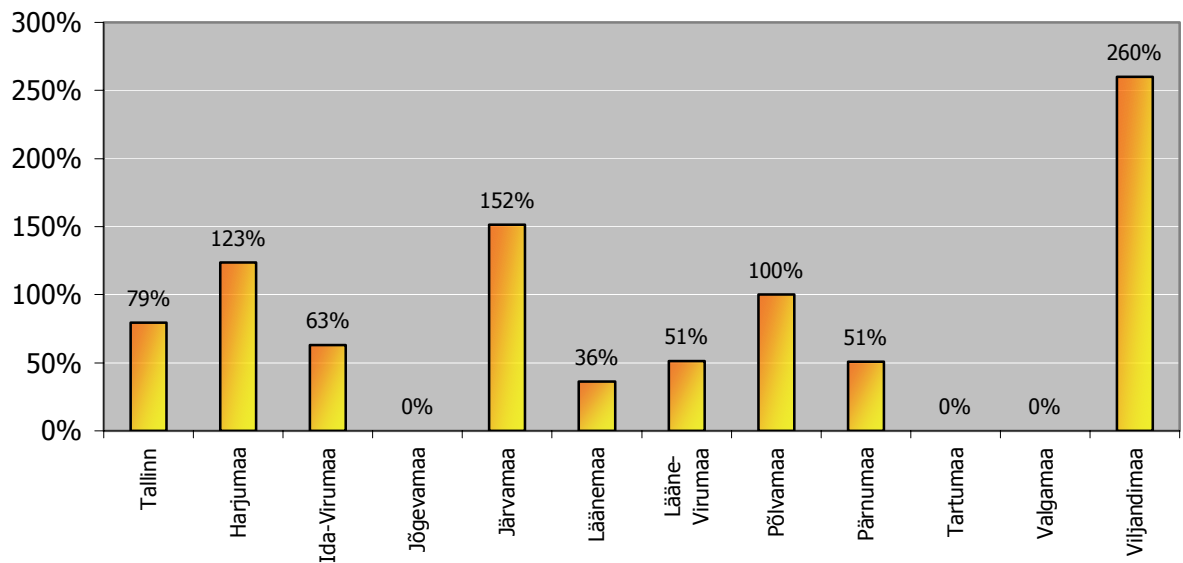

Õpitavatest keeltest langeb 68% vene, 19% saksa ja 10% inglise keelele. B-keele õpikutega on koolid kaetud, kuid kas just käesoleval aastal vajalikus proportsioonis, selgub mõnikord alles õppeaasta alguses. Ankeetidest võib lugeda, et vene keele õpetamiseks kasutatakse ka III kooliastme A-keele õpikuid.

B-KEEL MAAKONDADES : EESTI KOOLID

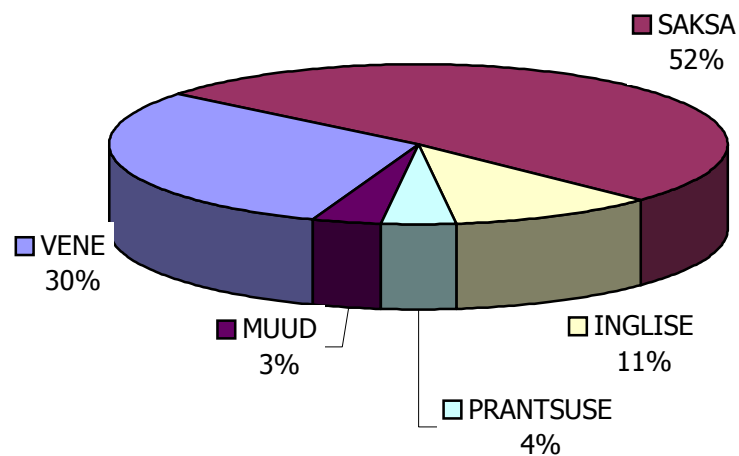
B-KEEL VENE KOOLIDES

B-võõrkeele õpetamiseks vajalike õpikute soetamisel on eesti õppekeelega koolide olukord sama nagu A-võõrkeele õpikute puhul. Vene õppekeelega koolides on mõlema võõrkeele õpikud soetamata Valgamaal.

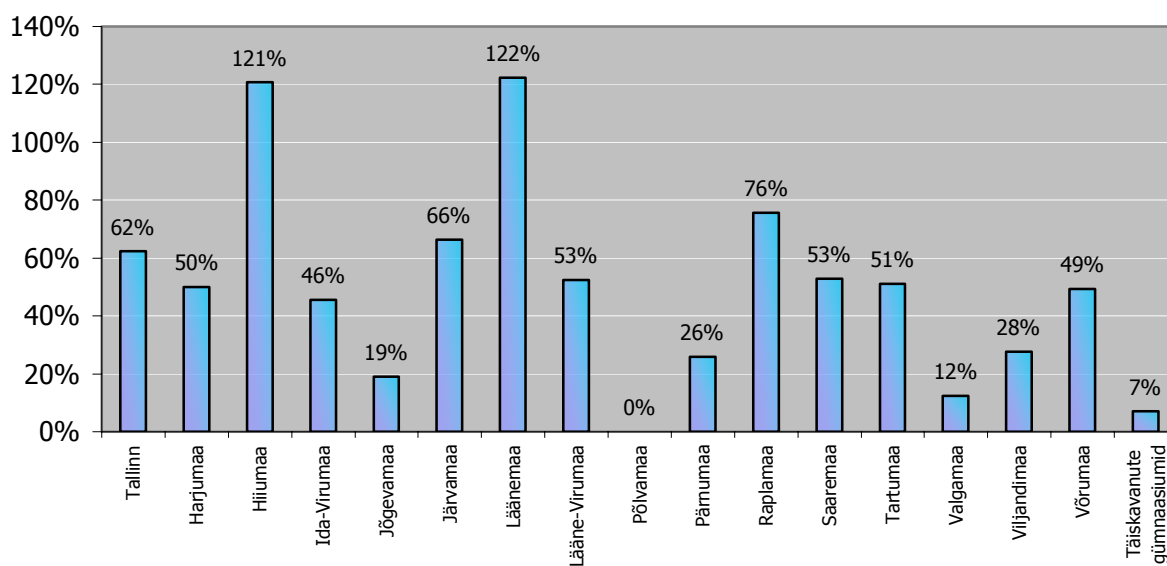
C-võõrkeel

C-KEELED EESTI KOOLIDES

C-võõrkeele osas on valikud erinevad ning sõltuvad kindlasti ka olemasolevast õpetajate kaadrist. C-keelena õpitakse nii saksa, vene kui inglise keelt. Aga ka prantsuse, rootsi, soome ja ladina keelt. Nendes võõrkeeltes ametlik õpik, mida võib riigieelarvest osta, puudub. Palju on koole, kus C-võõrkeelt ei õpita. Vene õppekeelega koolides C-võõrkeel puudub, sest A-keelena õpitakse üldjuhul eesti keelt.

C-KEEL MAAKONDADES

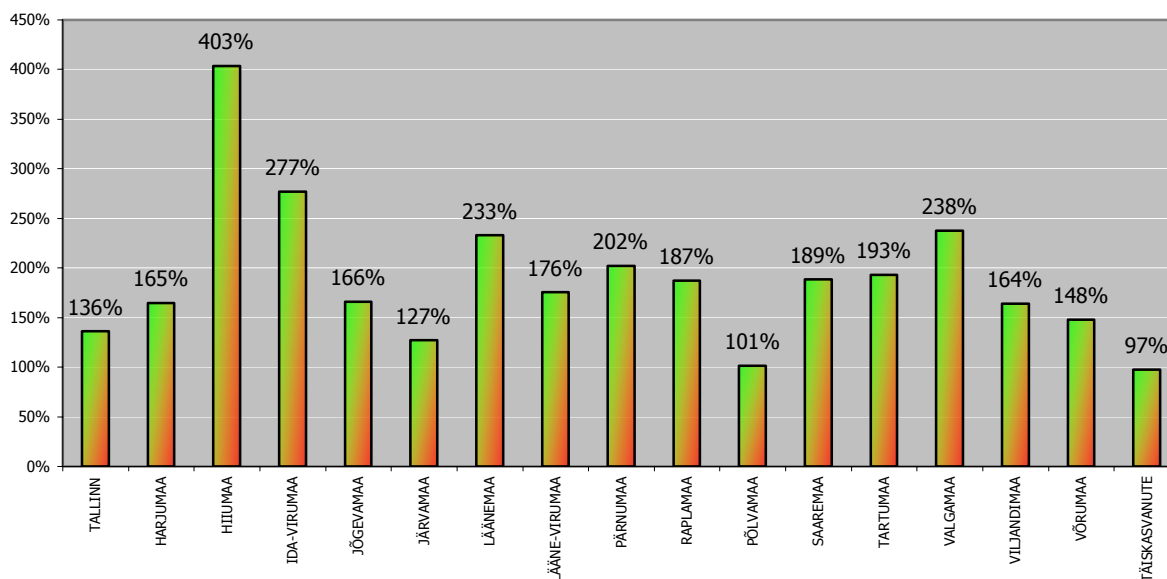

➤ MATEMAATIKA on õpikutega kaetud üle 172%-liselt.

Riigikorra muutusega 1991. aastal kaotas enamik õpikuid oma sobivuse ning korraga tekkis vajadus mitmete uute õpikute järele. Matemaatika õpikutest ilmus esimesena humanitaarharule mõeldud M. Miinuse õpik, mis reeglina kohe ka osteti. Järgmisena ilmus kirjastuse Mathema reaalharule mõeldud matemaatikaõpik, ning alles seejärel praegu üldkasutatavaks muutunud kirjastuse Koolibri õpik. Et humanitaarharule kirjutatud õpik osutus nõrgaks, soetatigi paljudes koolides enne esimese õpiku fondeerimistsükli täissaamist juurde ka teine õpik. Osades koolides on olemas kõik kolm paralleelõpikut kas klassikomplektina või kõigile õpilastele soetatuna. Et õpilaste tase on klassiti erinev ning õppekavale vastavate õpikute loetelus on endiselt kõik kolm paralleelõpikut, pole koolid paralleelõpikut õpikukogust kustutanud.

Kuigi matemaatikaõpikute valik on suur, ei rahulda see siiski kõigi õpilaste vajadusi. Õpilased, kes on lõpetanud vene õppekeelega põhikooli ja omandavad gümnaasiumihariduse eesti koolis, ostavad matemaatika õpikud, sest nende eesti keel ei ole veel nii hea, et kõigest aru saada. Ostetud õpikutesse saavad nad teha täiendavaid märkmeid.

MATEMAATIKA EESTI KOOLIDES

➤ GEOGRAAFIA

Geograafia kolme kursuse õpetamiseks on olemas vaid üks õpik, mida on koolides 117% õpilaste arvust. Õpik on ilmunud 1997. aastal ning et tegemist on ühiskonnageograafia õpikuga, on see ammu vananenud. Et uus õpik on kaks viimast aastat järjest välja kuulutatud ja seda on sama kaua ka tellitud, on mõned koolid vana õpiku uue ilmumise lootuses maha kandnud, mis õpikute leiduvuse protsenti veel kahandab. Maakonniti on geograafiaõpikute leiduvus väga erinev, mis tuleneb eelkõige väikeste maakoolide osakaalust. (Viljandimaa Mõisaküla Keskkooli kunagi soetatud 20 õpikut annab praeguseks kolmele kahanenud õpilaste arvu puhul 667%-lise varustatuse). Et õpiku tiraaž on lõplikult otsas, on ainsaks võimaluseks puuduvad õpikud laenata koolidest, kus õpilaste arv on vähenenud.

Mitmel korral tehti ankeedis märkus õpikute hilinemise kohta. Kirjastusega Avita sõlmitud õppematerjalide tellimislepingus on kirjas, et kui õppematerjalide üleandmisega viivitamine on tingitud kirjastajast mitteolenevatel põhjustel, kohustub kirjastaja sellest tellijat kirjalikult informeerima ning teatama sellest ka Õpetajate Lehes. Kirjastusepoolne kohustus on täitmata, samuti pole kirjastus Eesti Loodusfoto koolidele geograafiaõpikut pakkunud. Viimase lühiannotatsioon ja tellimus ilma oletatava hinnata on saadaval Internetis.

➤ BIOLOOGIA

Aine neli kursust on jagatud kolme õpikusse, koolide vajadused on õpikutega kaetud 145%-liselt.

Aine paigutus on õpikute erinev. Esimeses osas on materjal kahe kursuse käsitlemiseks, kolmandas õpikus on uuendatud õppekava järgi vaid väike osa. Sellest sõltub ka õpikutega varustatus. Osades koolides on neli kursust jagatud nii, et õpiku esimest osa, milles on materjal kahe kursuse käsitlemiseks, kasutatakse 10. ja 11. klassis. Siiski on neid koole, kus 1. osa on 200%, vähe (Tartumaal näiteks Tartu Kunstigümnaasium ja Tartu Tamme Gümnaasium). Samas on koole, kus bioloogiaõpikust on kasutusel ainult kaks osa (Türi Majandusgümnaasium ja Puurmani Keskkool). Vastavalt sellele, kuidas kooli õppekavas on neli kursust paigutatud, tellitakse ka õpikud. Kas sealjuures täidetakse ka riiklikus õppekavas § 26 (2) kirja pandud nõuet lähtuda kooliõppekava koostamisel lisaks muudele tingimustele ka materiaalsest ressurssidest, ankeedist ei selgu.

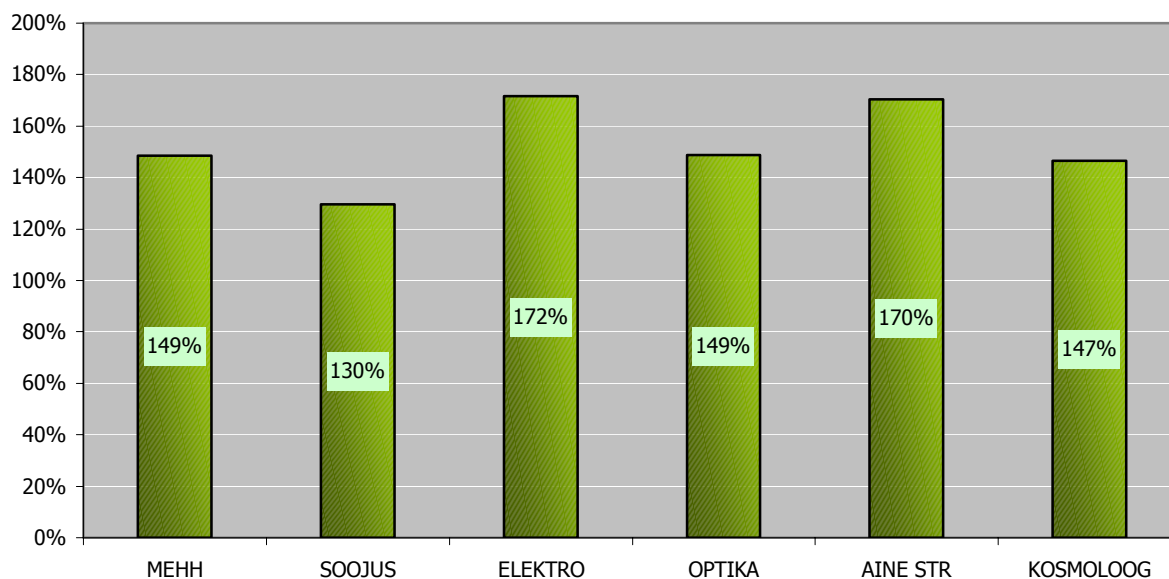
➤ KEEMIA

Nii orgaanilise kui anorgaanilise keemia õpetamiseks on koolides õpikuid piisavalt, varustatus õpikutega on 162%-line. Orgaanilise keemia õpikut on välja antud kaheaastase intervalliga. Et iga uue trüki puhul on tegu ka sisuliste muudatustega, on koolidel tulnud uus õpik muretseda vaatamata sellele, et vana õpiku fondeerimistsüklil ei ole täis. Samuti on väikeste muudatustega 10. klassi kordustrükk, mistõttu saab korraga kasutada ainult ühe trüki õpikuid.

➤ FÜÜSIKA

Kohustusliku kuue kursuse õpetamiseks on välja antud mitmeid paralleelõpikuid, aine on õpikutega kaetud 153%-liselt. Paralleelõpikute soetamine erineb kooliti, kuid mitte kursuste lõikes. Erandiks võib lugeda aine struktuuri kursuse, kus kehtiv 1998. aastal ilmunud õpik sisuliselt ainekavale ei vasta. Üldharule mõeldud õpikutest on ilmunud ka kordustrükkid, mis sageli on uutega paralleelselt kasutusel.

FÜÜSIKA KURSUSTE KAUPA

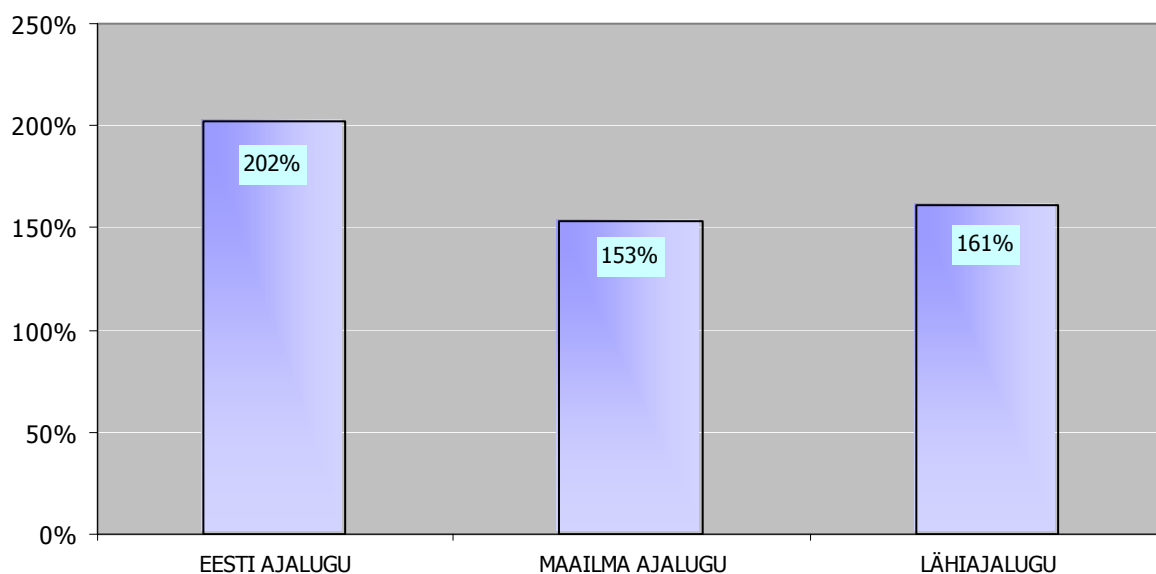

➤ AJALUGU

Peale Eesti Vabariigi taaskehtestamist oli ajalootundide osakaal riiklikus õppekavas suhteliselt suur. 1996. aasta riiklikus õppekavas oli ajaloo käsitlemiseks ette nähtud kaheksa kohustuslikku kursust. Käesoleval aastal on see arv seitse, lisaks sellele puudub kehtiva õppekava kohustuslike kursuste loetelus filosoofia kursus. Seega on õpikud soetatud arvestades suurema tundide arvuga antud õppeaines ja ajalugu õpikutega 172%-liselt kaetud.

Eraldi on õpikud eesti ajaloo, maailmaajaloo ja lähiajaloo käsitlemiseks. Eesti ajaloo õpikute esimene trükk ilmus juba 1995. aastal ning on ajaproovile siiani vastu pidanud. Õpikust ilmunud kordustrükk ning 1999. aastal ilmunud paralleelõpik oma kordustrükiga annavad võimaluse eesti ajaloo õpikut ka riigieksami tegijatele laenutada. Arvatavasti on see üks põhjus, miks ajalooõpikute leiduvus eesti õppekeele koolides on nii suur – 202%.

AJALUGU KURSUSTE KAUPA

Maailma ajalugu õpitakse ainuõpiku järgi, sellele vaatamata on õpikuga varustatuse protsent suur. Võib oletada, et arvestatud on õpilaste arvu suurenemisega. Käesoleval õppeaastal on 11. klassi õpilasi eesti õppekeelega koolides 16 265, 10. klassi õpilasi aga 18 692, seega 2 427 võrra rohkem.

Lähiajaloo kursuse käsitlemiseks on uuematest õpikutest ilmunud A. Adamsoni õpik, millele lisandus kaks aastat hiljem A. Fjodorovi kaheosaline XX sajandi ajalugu. Osa koole pole oma esimese valikuga rahul ning on tellinud ka paralleelõpiku. Et lähiajaloo õpikut on koolides 161% vajaminevast, võib samuti tuleneda eeldatavast järgmise õppeaasta õpilaste arvu suurenemisest.

➤ INIMESEÕPETUS

Gümnaasiumis on üks kohustuslik inimeseõpetuse kursus, vastavalt kooli valikule kas perekonnaõpetus või psühholoogia. Õppekavale vastavaid õpikuid oli ankeedi täitmise ajal kaks: 1999. aastal ilmunud perekonnaõpetuse õpik ja TÜ Kirjastuse poolt õppeaasta alguses väljaantud psühholoogia õpik.

Et 1996. aastal kehtima hakanud riiklik õppekava nägi ette nii perekonnaõpetuse kui psühholoogia kursuse, on koolides arvestatud mõlema kursuse jaoks vajaliku õppematerjaliga. Et paljude koolide õpikueelistus psühholoogia õpetamisel langes siiski sellal veel ilmumata Koolibri psühholoogia õpikule, on ankeetides mõnel juhul esitatud tellitud psühholoogia

õpikute arv. Nagu geograafia, nii ka psühholoogia õpiku puhul oli ankeetides etteheiteid kirjastusele õpiku hilinemise pärast. Õpiku lugemise võimalus Internetis õpikut ei asenda. Koolide vajadused on paremini kaetud 1999. aastal välja antud perekonnaõpetuse õpikuga. Ankeedist ei ole võimalik välja lugeda, kumma kursuse õpetamist koolis eelistatakse.

➤ ÜHISKONNAÕPETUS

Aine on õppekirjandusega kaetud 153%-liselt koolides olemas olevate paralleelõpikute tõttu.

➤ MUUSIKALUGU

Gümnaasiumi muusikaõpetuse 3 kursuse koostisosad on muusikaloo käsitlemine ja muusika kuulamine, laulmine ja pillimäng. Seega vajatakse kõigi kolme kursuse jooksul nii muusikaajaloo õpikut kui laulikut. Muusikaajaloo õpikust on ilmunud ainult esimene osa, seega peegeldab analüüs õpikutega kaetust kursuse käsitlemiseks vajamineva õppekirjandusega ainult ühes osas. Et vaatamata soodushinnale õpikut siiski 93%-liselt ei leidub, võib tuleneda sellest, et muusikaloo käsitlemine hõlmab muusikaõpetuses ainult osa. Tegelikku lünka õppekirjanduse olemasolus aitab täita 1979. aastal ilmunud ja ammu kehtetuks kuulutatud muusikaajaloo õpik, mille paljud ka ankeedis kirja panid.

Laulikuid on õpikute loetelus kaks, neist uuema, 1999. aastal laulmisõpetaja Eve Karbi poolt väljaantud lauliku tiraaž juba ammu välja müüdud. Nii ongi koolides esialgselt soetatud 22% ehk kabinetikomplekt jäänud ainsaks ja tundub ka, et kõiki rahuldavaks võimaluseks. Gümnaasiumiõpilasele piisab laulu selgeksõppimiseks tunnis tehtavast tööst.

Muusika süvaõppega kooli õppekirjandus ankeedis ei kajastu. Et nemad õpivad muusikat süvendatult, siis olemasolev õppekirjandus neid ei rahulda. Kasutatakse nii õpetajate koostatud materjale kui ka raamatukogu põhifondis olemas olevaid muusikaajaloo-alaseid raamatuid.

➤ KUNSTIÕPETUS

Õppekavas on kunstiõpetuse õpetamiseks kolm kursust, õppekavale vastavate õpikute loetelus on kaks õpikut. Koolid on neid soetanud reeglina kabinetikomplektina, 26% õpilaste arvust. Olemasolev kogus võimaldab õpikut kasutada kunstiõpetuse tunnis.

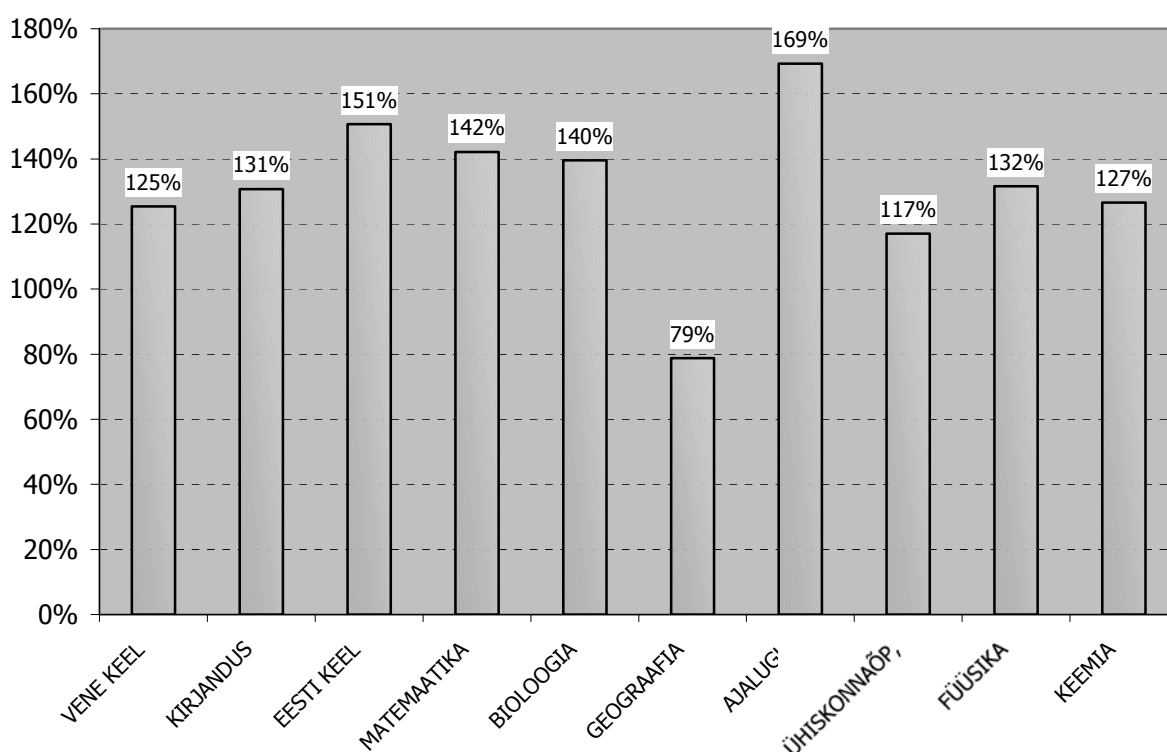
➤ KEHALINE KASVATUS

Õppekirjandust on soetatud reeglina vaid õpetajatele või kehalise kasvatuse kabinetti, õpikutega varustatuse % on vaid 8. Seda on nähtavasti võimaldanud praktilise poole suur osakaal õppekavas võrreldes teoreetilise poolega.

VEENE ÕPPEKEELEGA KOOLID

Vene õppekeelega gümnaasiumide varustus õpikutega on rahuldav. Geograafiaõpiku leidumuse madalat protsenti võiks seletada Avita kinnitamata õpiku kasutamisega. Paljud koolid olid ostnud selle kohalikust eelarvest, ning võib arvata, et *Maailma ühiskonnageograafia* õpiku olemasolu ei olnud ankeedis kajastatud.

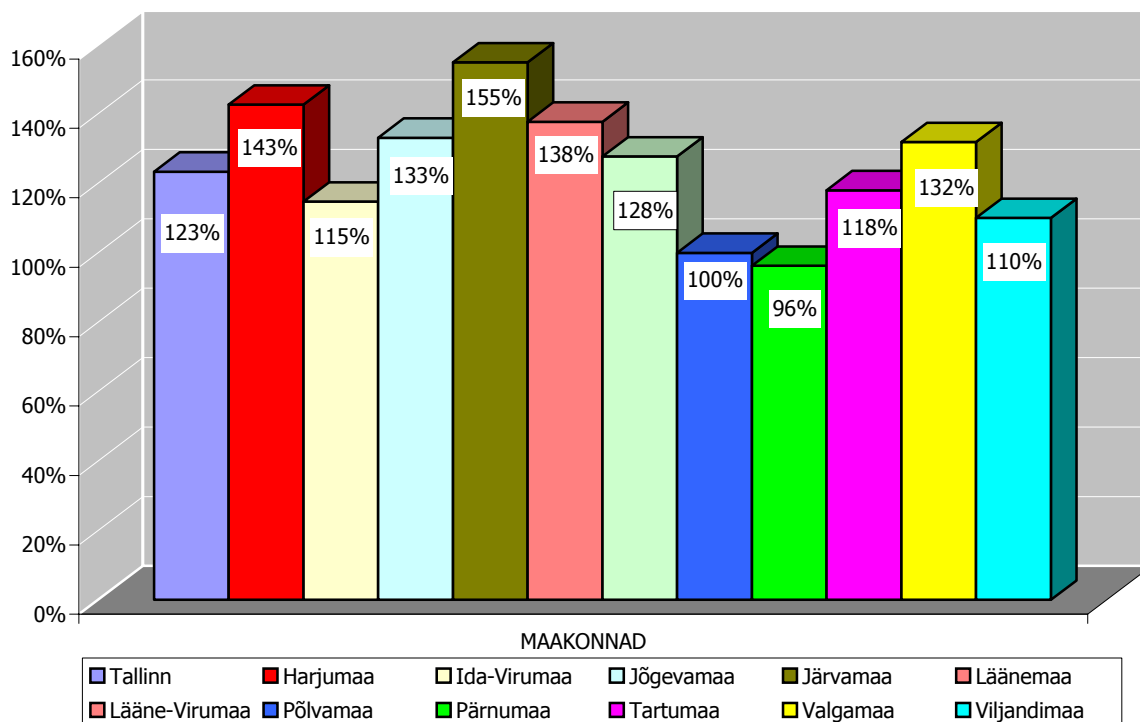
ÕPIKUD VENE ÕPPEKEELEGA KOOLIDES

➤ EMAKEEL VENE KOOLIS

Vene keele õpetamiseks on olemas vene autorite poolt kirjutatud õpikud, tõlkeõpik on vaid tekstiõpetuse käsitlemiseks. Õpikute loetelus on piisavalt nimetusi, õpikud on välja antud viimase 3 aasta jooksul. Aine on õpikutega kaetud 125%-liselt. Maakonniti on varustatus vene keele kui emakeele õpikutega enam-vähem rahuldav.

EMAKEEL VENE KOOLIDES

➤ KIRJANDUS

Varustatus kirjanduse õpikutega on samuti piisav, 131%-line. Eesti kirjanduse käsitlemiseks on tõlkeõpik.

➤ EESTI KEEL

Vene õppekeelega koolides on eesti keel kohustuslik õppeaine. Eesti keele õppimiseks on lisaks vestlusõpikule välja antud kaks eesti autorite poolt kirjutatud eesti keele õpikut. Aine on õpikutega kaetud 151%-liselt.

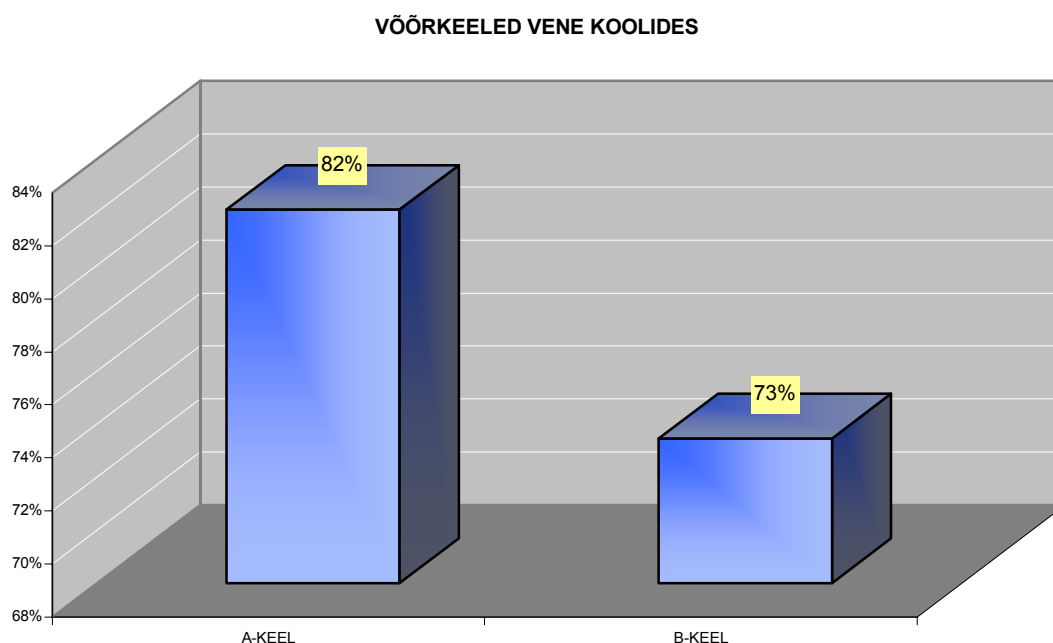
➤ VÕÕRKEEL:

A-võõrkeele valik vene õppekeelega koolides on erinev. Palju õpitakse inglise keelt, aga ka saksa ja prantsuse keelt. Neist viimases ametlik õpik puudub, õpikud tuleb osta kohaliku eelarve rahade eest.

Inglise keeles on õpikute loetelus mitmeid paralleelõpikuid.

C-keel vene õppekeelega koolides praktiliselt puudub, sest riigikeele õppimine kohustusliku ainena kahandab vene õppekeelega koolides teiste võõrkeelte omandamise võimaluse.

Varasematel aastatel kasutati selle lünga täitmiseks linnaeelarve rahasid ja õpiti võõrkeelt täiendavalt ringitundides, kasutades õppematerjalidena erinevaid, tihti varem ilmunud õpikuid või paljundatud materjali.

➤ MATEMAATIKA

Üldharule mõeldud tõlkeõpik on ainuõpik, koolid on seda soetanud piisaval hulgal, 142%. Kordustrukk on ilmunud 10. klassi õpikust. Humanitaar- ja reaalharule mõeldud õpikuid pole vene õppekeelega koolidele tõlgitud. Põhjus võib olla nii selles, et üldharule mõeldud õpik on osutunud parimaks, kui ka selles, et teised kirjastajad polnud väikse tiraaži puhul tõlkimisest huvitatud.

➤ BIOLOOGIA

Kasutatakse eesti keelest tõlgitud ainuõpikut, koolid on õpikutega varustatud 140%-liselt. Õpikutega varustus võimaldab õpikuid laenutada ka riigieksamite tegijatele.

➤ GEOGRAAFIA

Õpik on ilmunud 1998. aastal, mil vene õppekeelega koolid olid suurtes makseraskustes. Et geograafiaõpikute autoreid juurde pole tekkinud (ehkki keskastmes on venekeelne paralleelõpik olemas), ongi geograafia õppeainena mõnes maakonnas õpikutega katmata. Kas nendes maakondades on tehtud viga komplekteerimisel või on õpikuga varustatud maakondades

õpikuvõlad kaetud kohalikust eelarvest, võib vaid oletada. Mõningal määral on väike õpikuga varustatuse protsent seletatav ka 10. klassi õpilaste arvu kasvuga.

➤ FÜÜSIKA

Õppeaine kuue kohustusliku kursuse käsitlemiseks ette nähtud seitse õpikut on koolides piisaval arvul olemas. Õpikud on tõlgitud eesti keelest, aine on õpikutega kaetud 132%-liselt.

➤ KEEMIA

Õpikut on piisavalt mõlema keemia kohustusliku kursuse käsitlemiseks, õpik on tõlgitud eesti keelest. Orgaanilise keemia õpikust on ilmunud kordustrukk. Aine on õpikutega kaetud 127%-liselt.

➤ AJALUGU

Eesti ajaloo õpetamisel on võimalik valida kahe paralleelõpiku vahel. Et katta riigieksamiks valmistujate vajadusi, kasutakse teist Eesti ajaloo õpikut 12. klassis. Paralleelõpik on olemas ka lähiajalooos. Maailma ajaloo käsitlemiseks on kolmeosaline tõlkeõpik. Ajaloo õpikutega varustatuse protsent on suurim, ulatudes 169-ni. Protsent on suur mitte tänu õpikukogu ülemäärasele komplekteerimisele, vaid eelmise fondeerimistsükli jooksul soetatud Eesti ajaloo õpikute säilitamisele ja otstarbekale kasutamisele.

➤ INIMESEÕPETUS

Kehtiva õppekirjanduse loetelus on olemas õpik nii psühholoogia kui perekonnaõpetuse käsitlemiseks. Vaatamata sellele, et psühholoogia õpik on välja antud 1995. aastal, on seda koolides piisavalt. Et koolil on võimalik valida, kumma inimeseõpetuse kursuse ta kooli õppekavasse võtab, peaks õppeaine olema õpikutega kaetud.

➤ ÜHISKONNAÕPETUS

Ilmunud on kaheosaline ühiskonnaõpetuse õpik, millega koolid on 117%-liselt varustatud.

➤ MUUSIKAÕPETUS

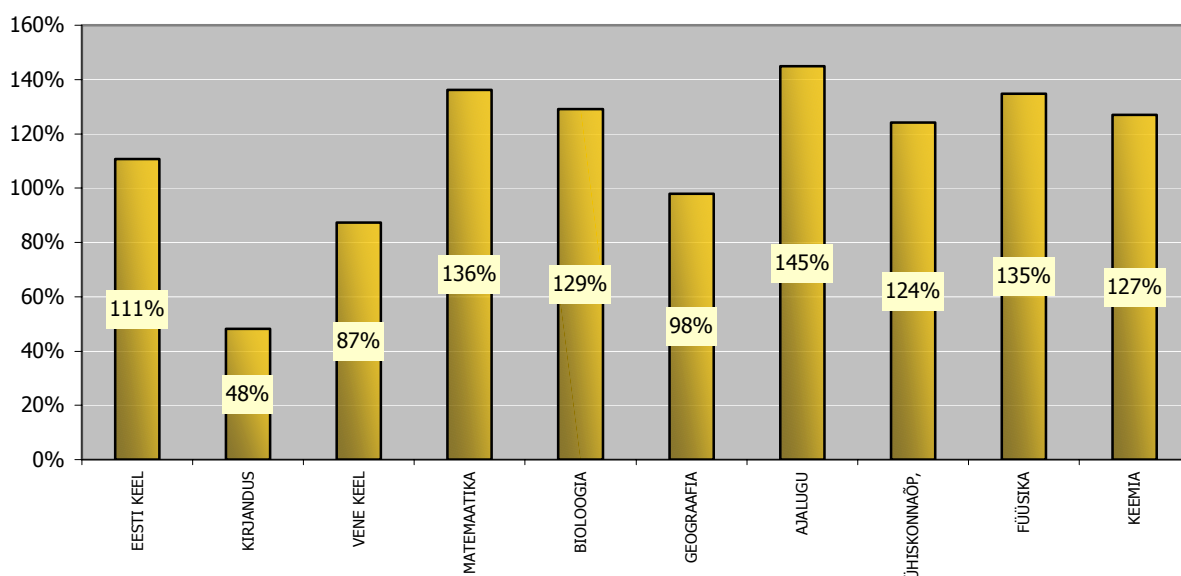
õpetamiseks on välja antud kaheosaline muusikaajaloo õpik. Koolid on seda soetanud vaid kabinetti, 22%-liselt. Et koolidel 1999. aastal komplekteerimissummasid veel nappis, pöörati suuremat tähelepanu põhiainetes õppekirjandusega katmisele. Kursusi, kus töö õpikuga ei toimu igas tunnis, varustati õppekirjandusega minimaalselt.

➤ KUNSTIÕPETUS

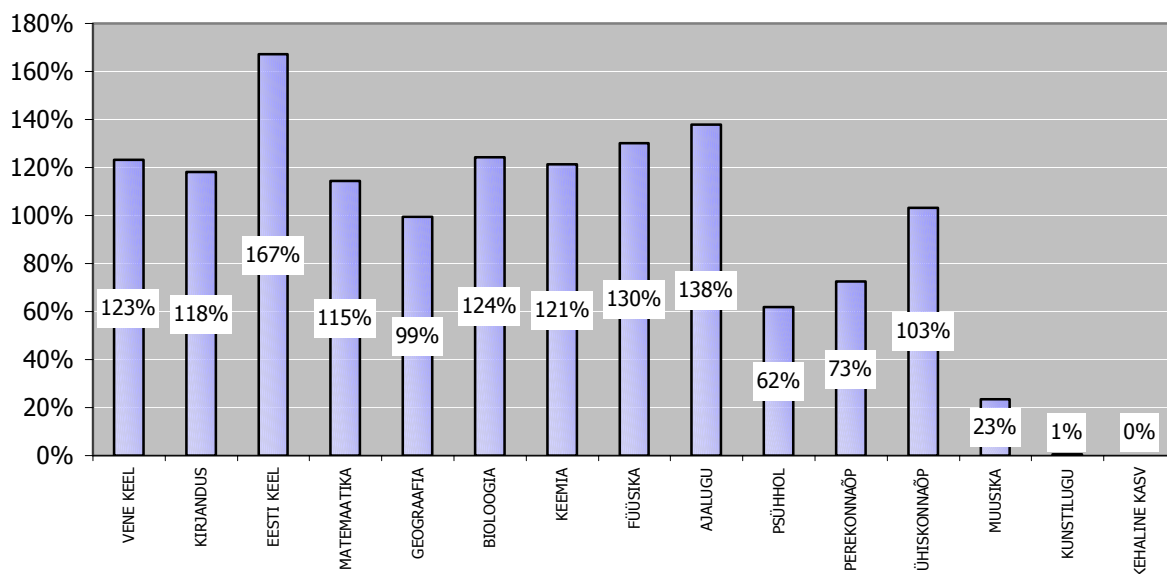
Teoreetilise osa käsitlemiseks õpik vene õppekeelega koolidele puudub. Võib arvata, et ankeetides märgitud kunstiõpetuse õpikud on eestikeelsed.

V. ANALÜÜSI TULEMUSED MAAKONNITI

TALLINN : EESTI KOOLID

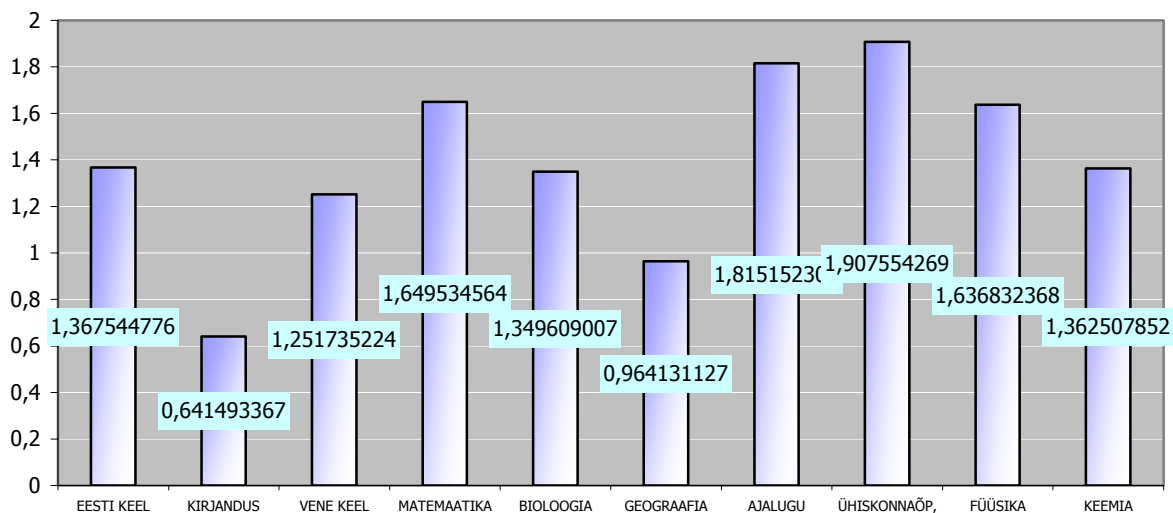

TALLINN : VENE KOOLID

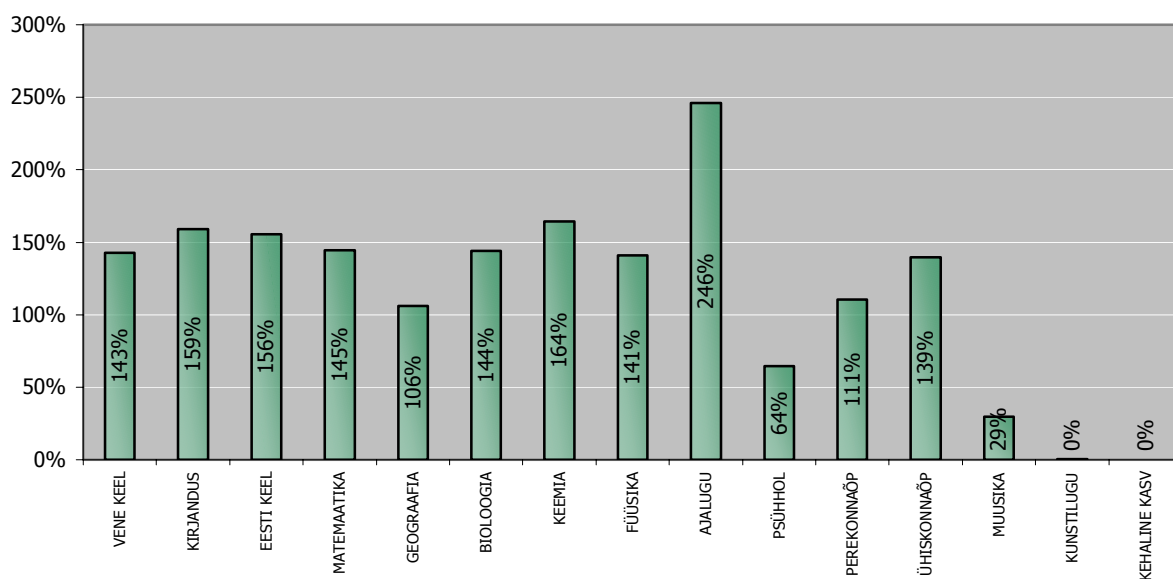

Tallinna koolide õppekirjandusega varustatus on nii eesti kui vene õppekeele koolide osas proportsioonis vabariigi keskmisega.

HARJUMAA: EESTI KOOLID

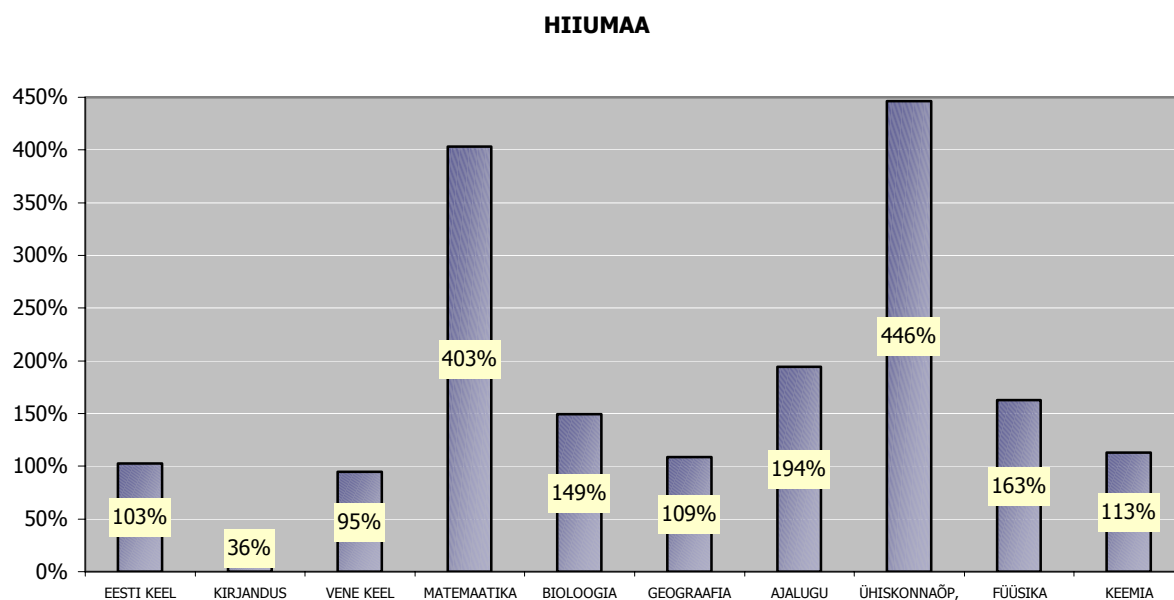
HARJUMAA

Kui võrrelda Tallinna ja Harjumaal koolide varustatust õppekirjandusega, siis Harjumaal paremal varustatusel võib olla erinevaid põhjusi.

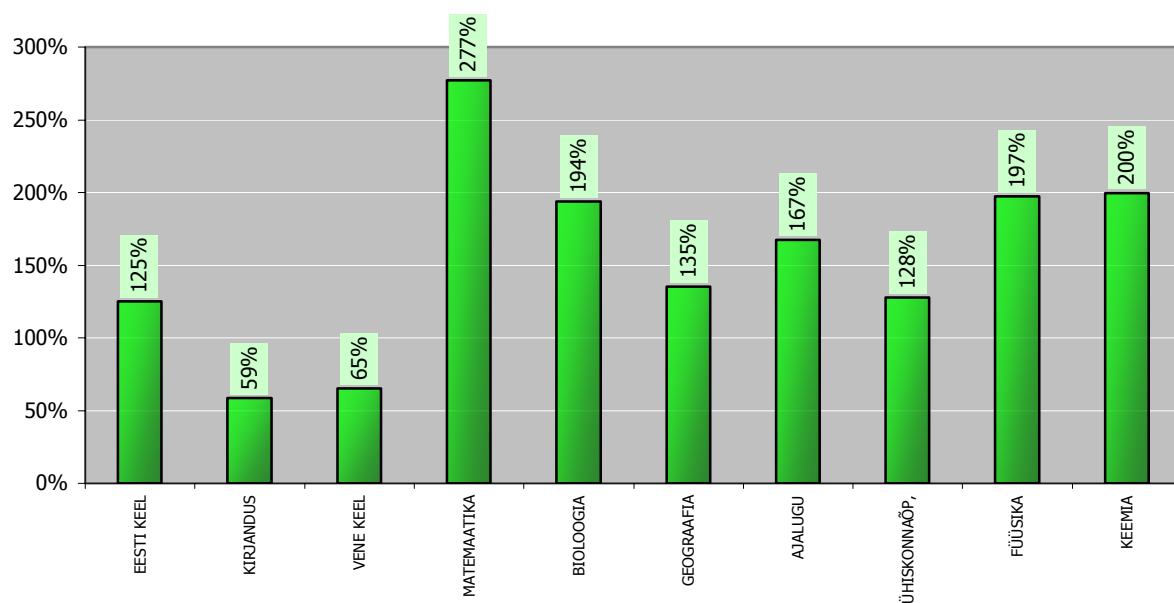
Sageli lähevad õpilased pärast põhikooli lõpetamist edasi õppima teistesse, eriti linnakoolidesse, kus on süvaõpe neile sobivas aines. Et fondeerimistsükkel on 4 aastat, ei pruugi nelja aasta eeldatav suurim õpilaste arv kattuda tegeliku õpilaste arvuga. Samuti võib oletada, et kohati on

riigieelarvest soetatavate õpikute võlad maakonnas kohalikust eelarvest kinni makstud. See tingib võimaluse soetada õpikuid vajadust, mitte rahaeraldust arvestades.

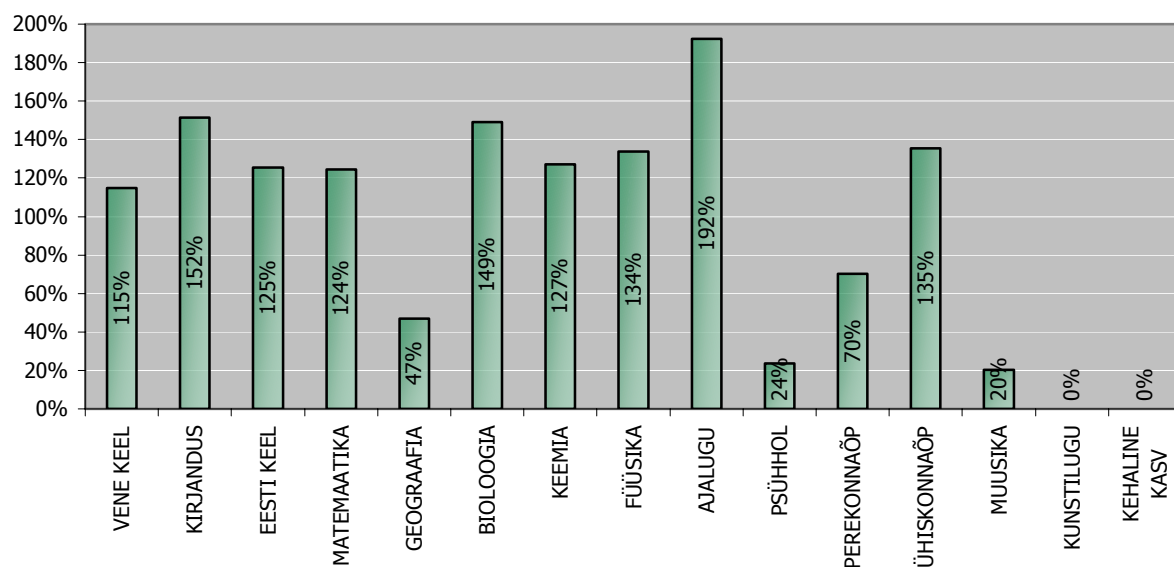

Hiiumaa varustatus õppekirjandusega on vabariigi keskmisest mõne õpiku osas erinev. Matemaatikas on olemas kõik paralleelõpikud. Ühiskonnaõpetuse õpikute leidumuse kõrge protsent on seletatav paralleelõpikute olemasolu ja õpilaste arvu eeldatava kasvuga. Käesoleva õppeaasta 10. klassis õpib Kärkla Ühisgümnaasiumis 78 õpilast, praegu aga tarvitab ühiskonnaõpetuse õpikuid 28 õpilast. Et fondeerimistsükkel on 4 aastat, tuleb õpikute tellimisel arvestada suurima fondeerimistsükli õpilaste arvuga.

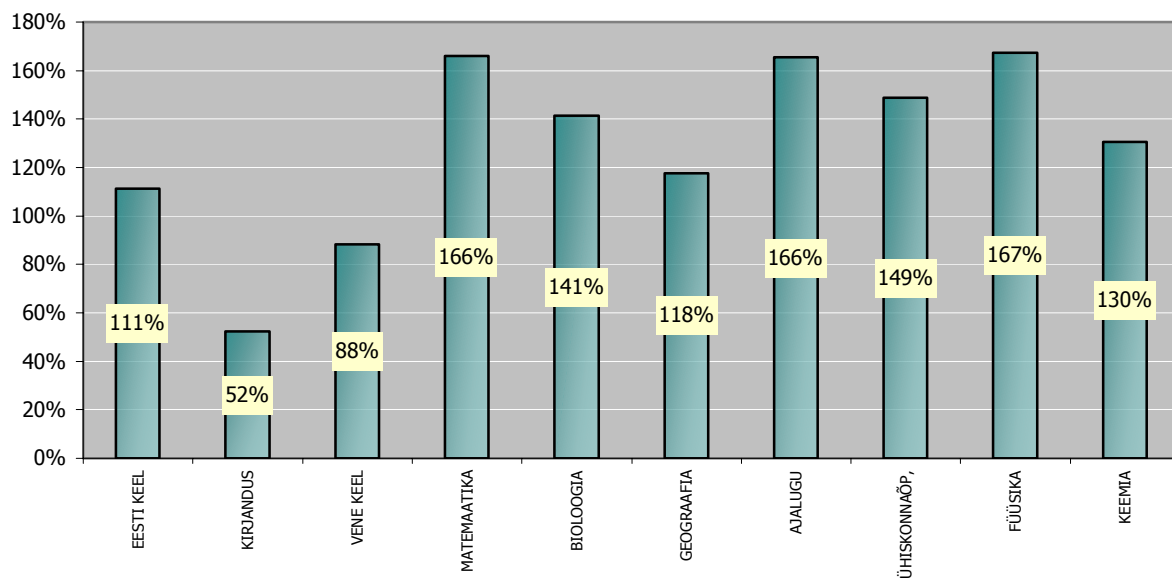
IDA-VIRUMAA

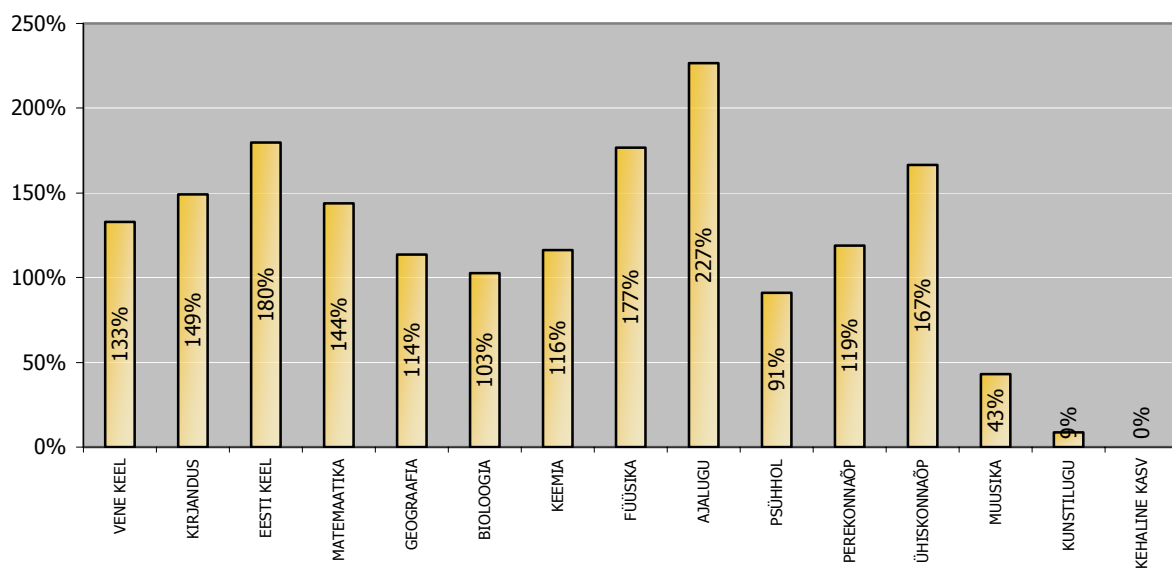
IDA-VIRUMAA : vene

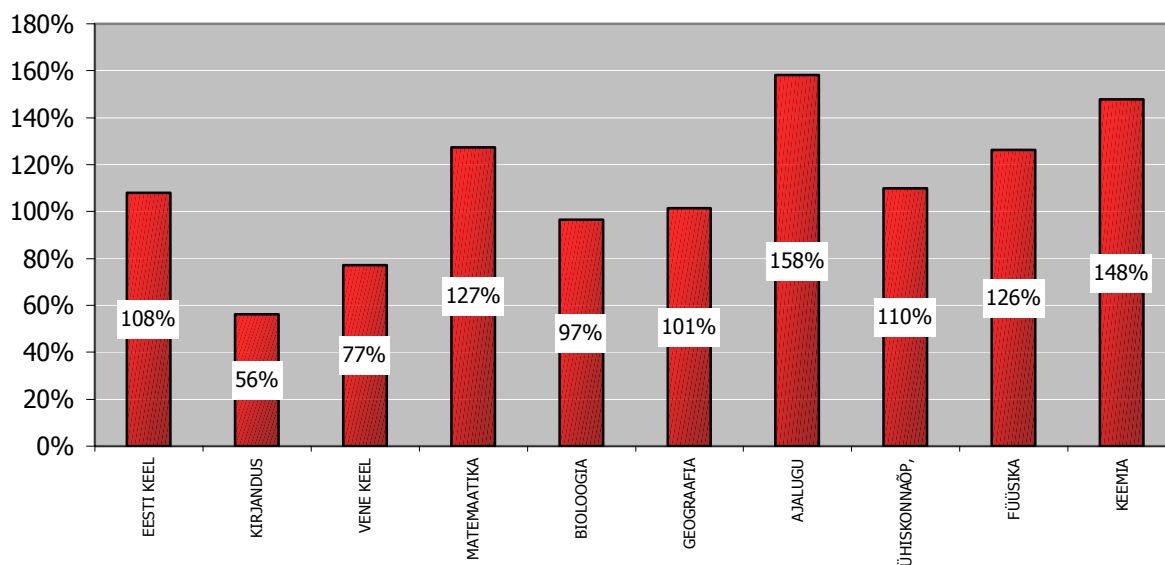
JÕGEVAMAA

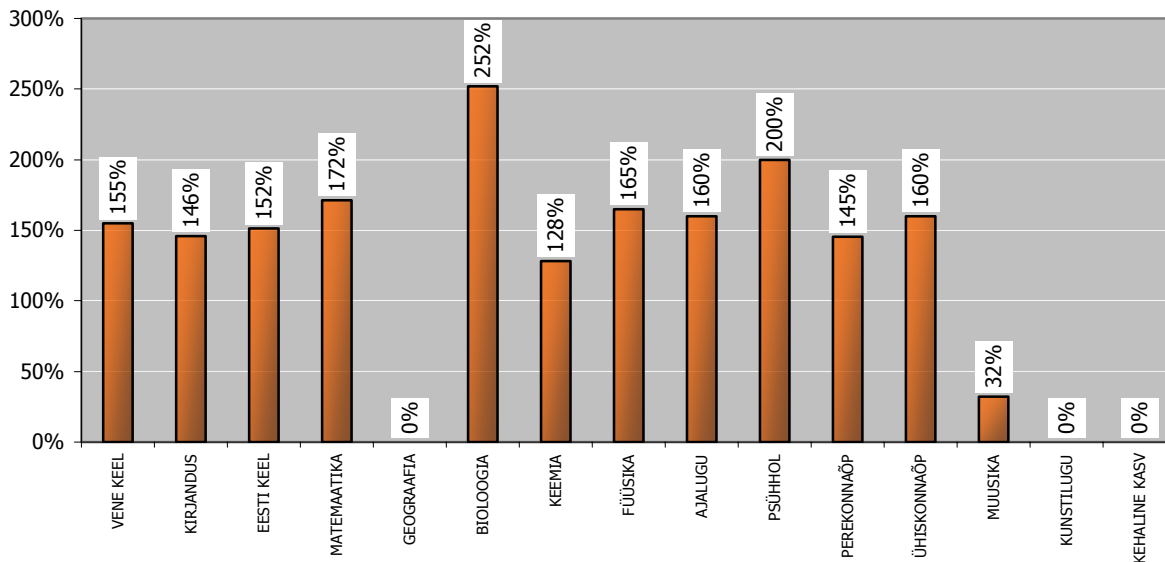
JÕGEVAMAA

JÄRVAMAA

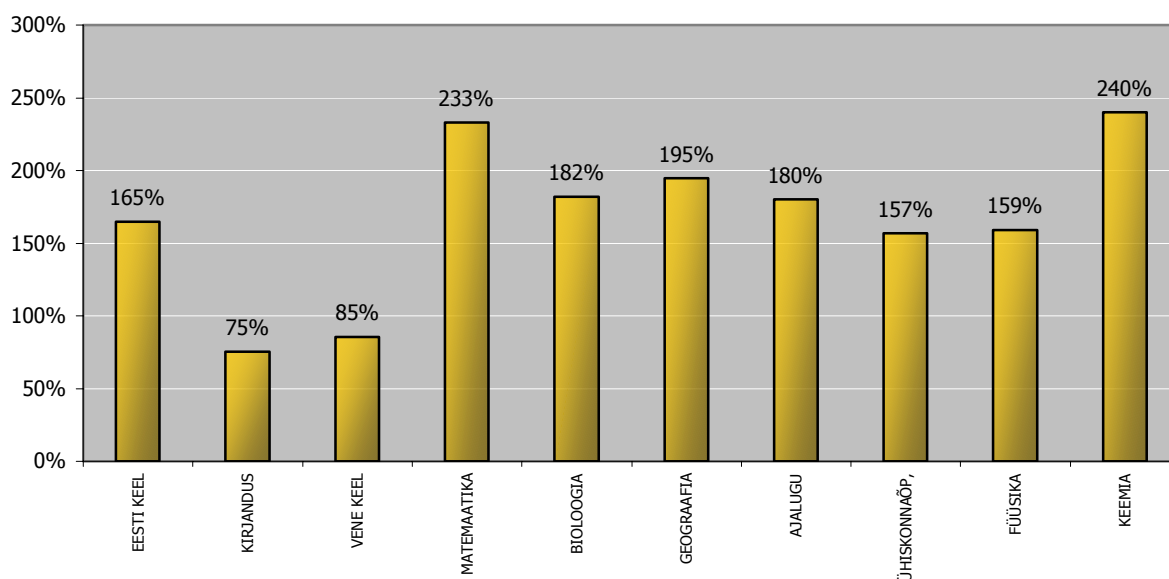

JÄRVAMAA

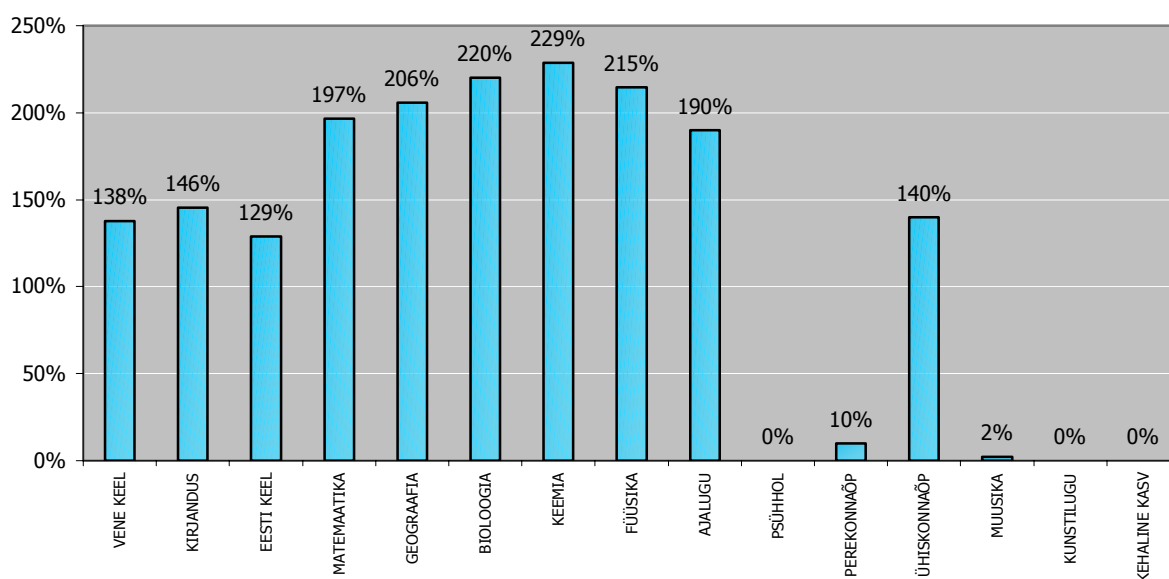

Kokkuvõttes võib öelda, et maakonnad on nii eesti kui vene õppekeelela koolide osas õppekirjandusega varustatud vabariigi keskmisega võrdses proportsioonis. Erinevused on geograafia õpikute leiduvuses. Ilmselt on tehtud viga komplekteerimisel. Niisuguste vigade tagajärgi tuleb kanda aastaid.

LÄÄNEMAA

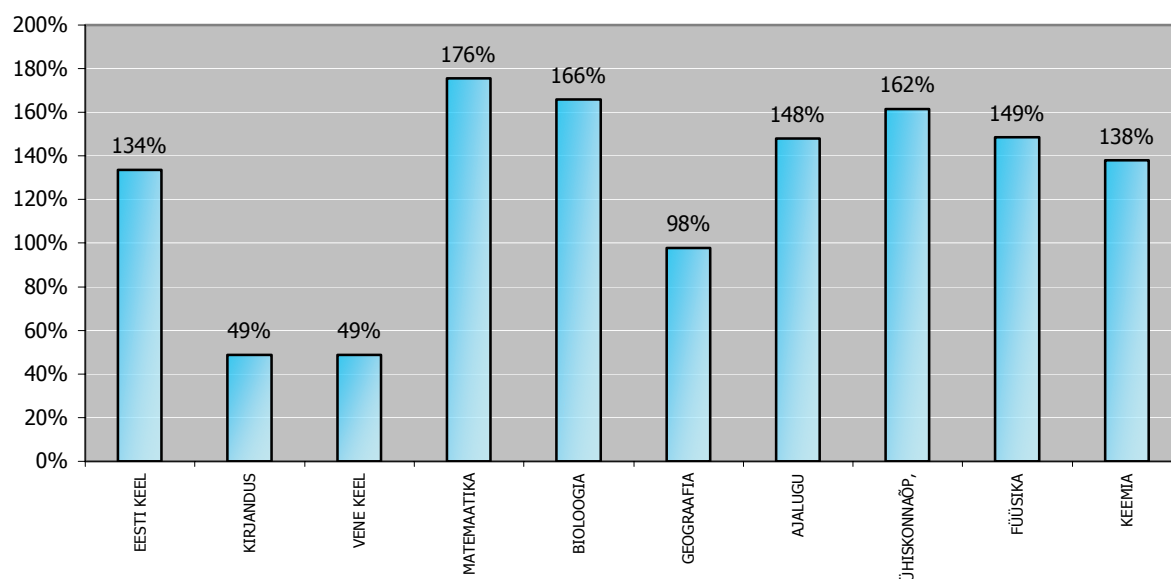

LÄÄNEMAA

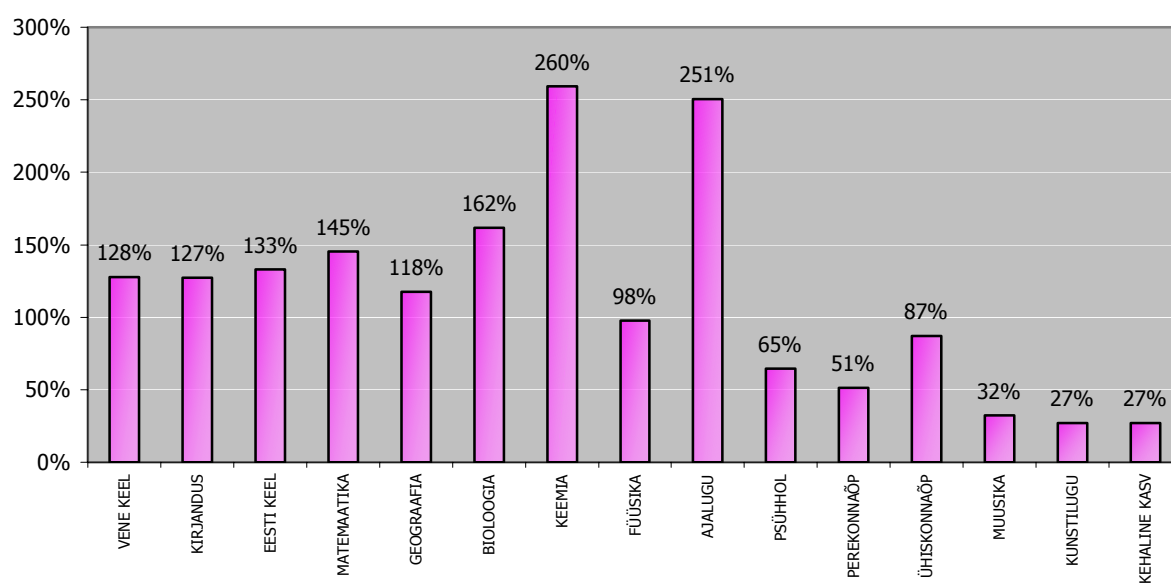

Läänemaa eesti õppekeelega koolide varustatus õppekirjandusega on normaalne. Haapsalu Vene Gümnaasium kui ainuke vene õppekeele gümnaasium maakonnas on väikese õpilaste arvuga, mis klassiti tunduvalt erineb, ulatudes 10-st 20-ni. Siit tuleb ka 200%-line õppekirjandusega varustatus mõne õpiku osas. Loovainete õpikute ostmisega on tulnud olla kokkuhoidlik.

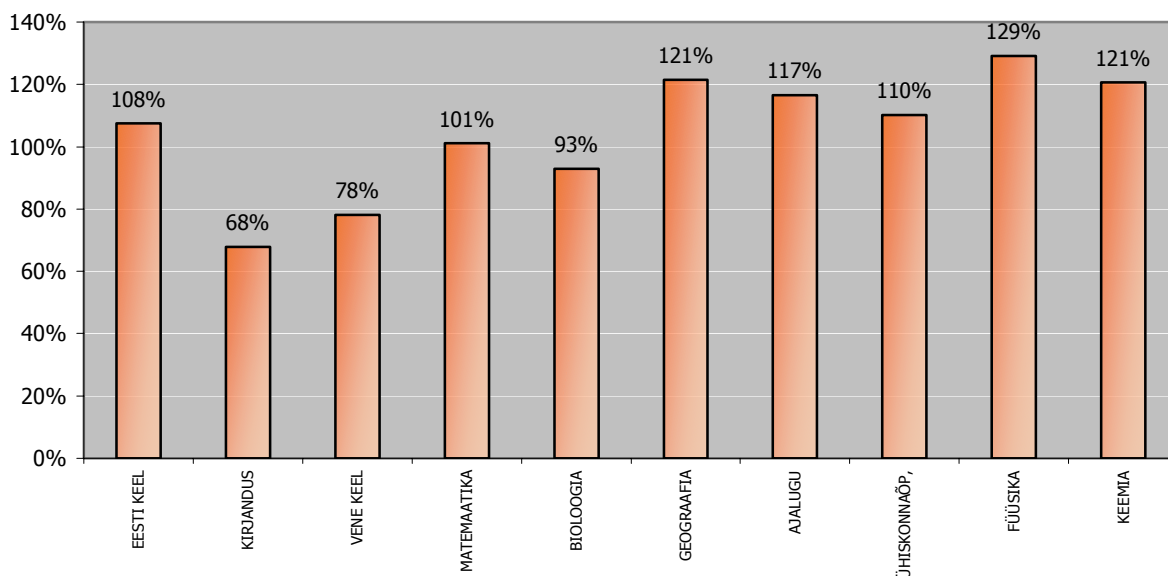
LÄÄNE-VIRUMAA

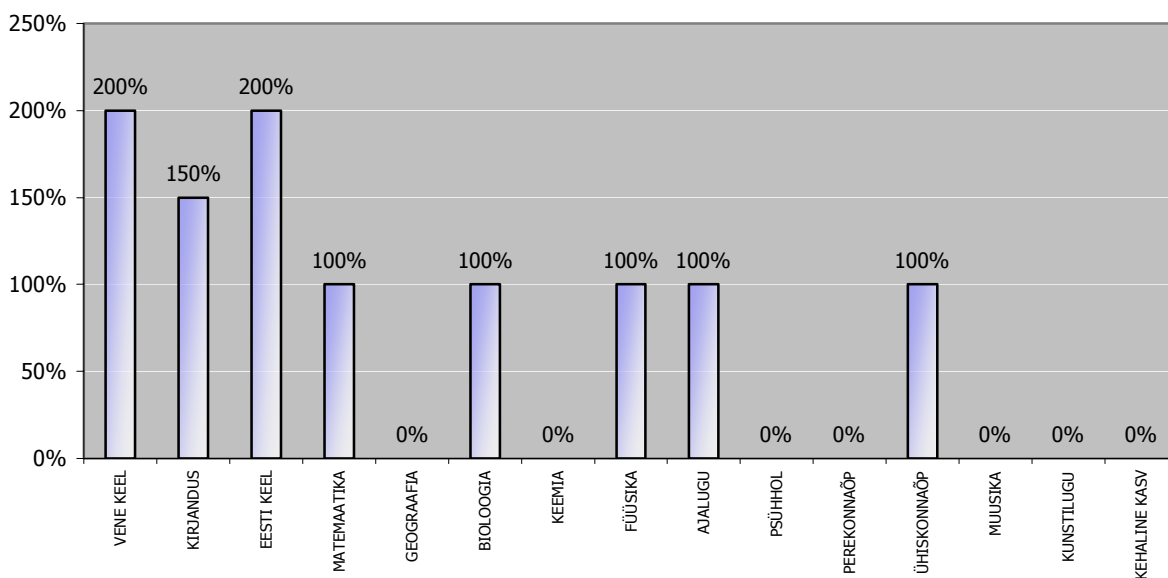
LÄÄNE-VIRUMAA

PÕLVAMAA

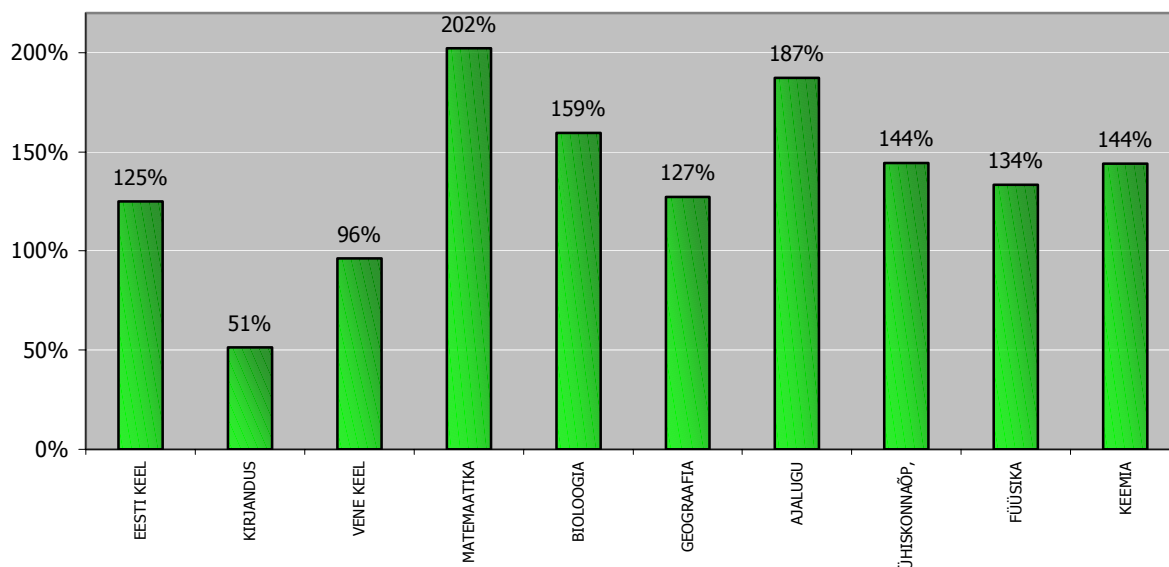
PÕLVAMAA

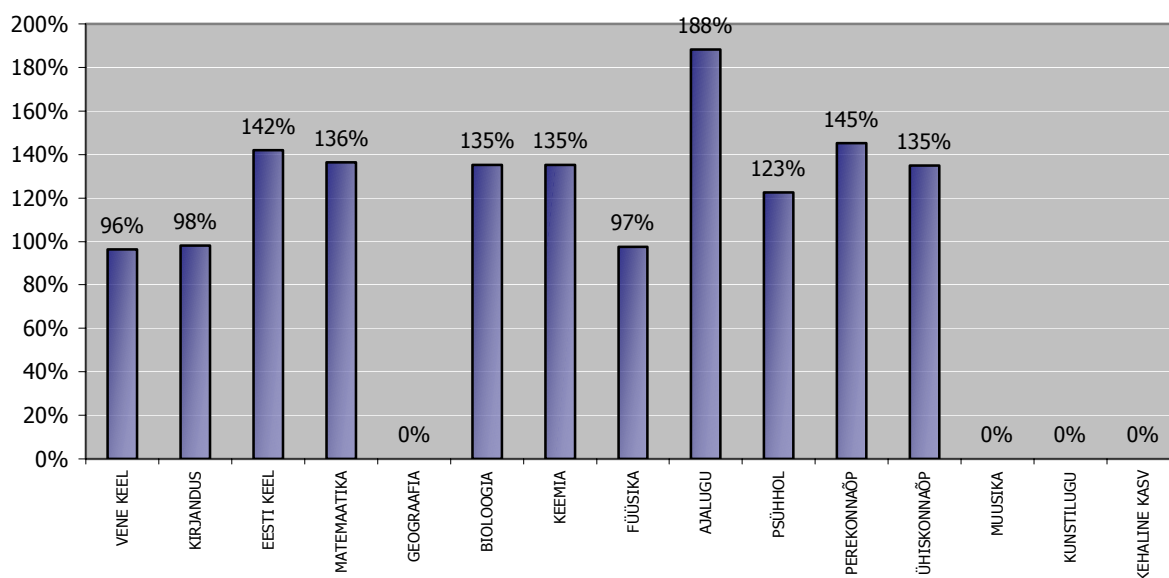
Põlvamaa eesti õppekeelega koolid on õppekirjandusega küll varustatud, kuid õpikute soetamisel on olnud kokkuhoidlikum kui teistes maakondades. Kas õpikutega varustatuse protsent ja kõrgkoolidesse sissesaamine omavahel seotud on, pole uuritud.

Kakskeelses Räpina Ühisgümnaasiumis on ainult kuus 12. klassi õpilast, seega ei peagi seal kõiki õpikuid olema.

PÄRNUMAA

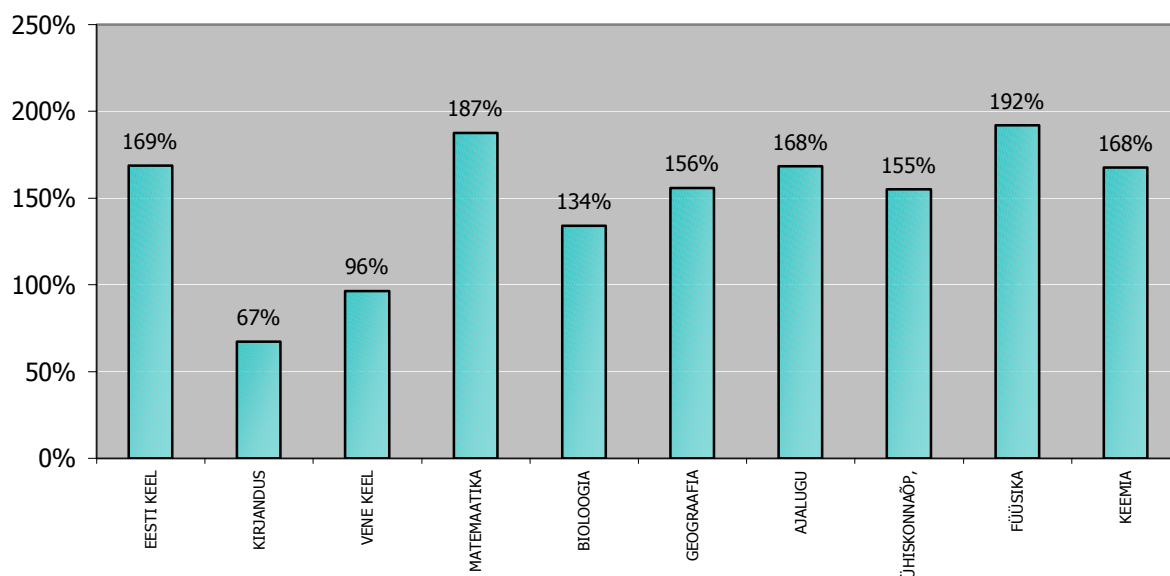

PÄRNUMAA

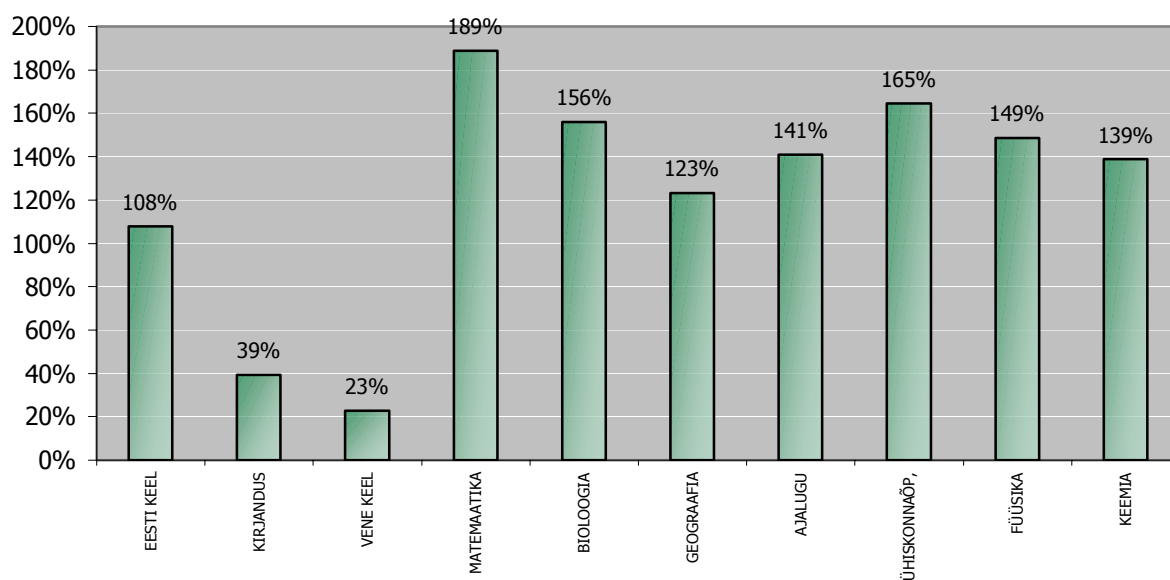
Pärnu Vene Gümnaasium on ainuke Pärnumaa vene õppekeelele gümnaasium. Õpilaste arv on stabiilselt suur. Õppekirjanduse leidumisel on mõningaid vajakajäämisi. Geograafia ja loovainete õpetamiseks õppekirjandus puudub.

RAPLAMAA

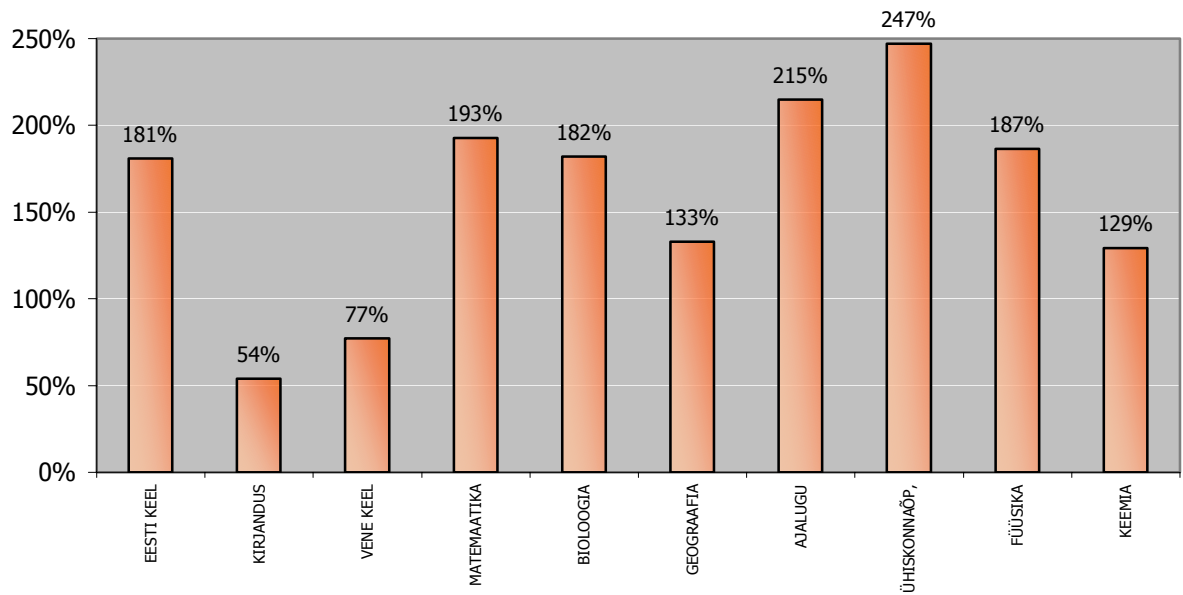
Raplamaa oli ainus maakond, kust tagastati kõik ankeedid. Vene õppekeelega koole Raplamaal ei ole.

SAAREMAA

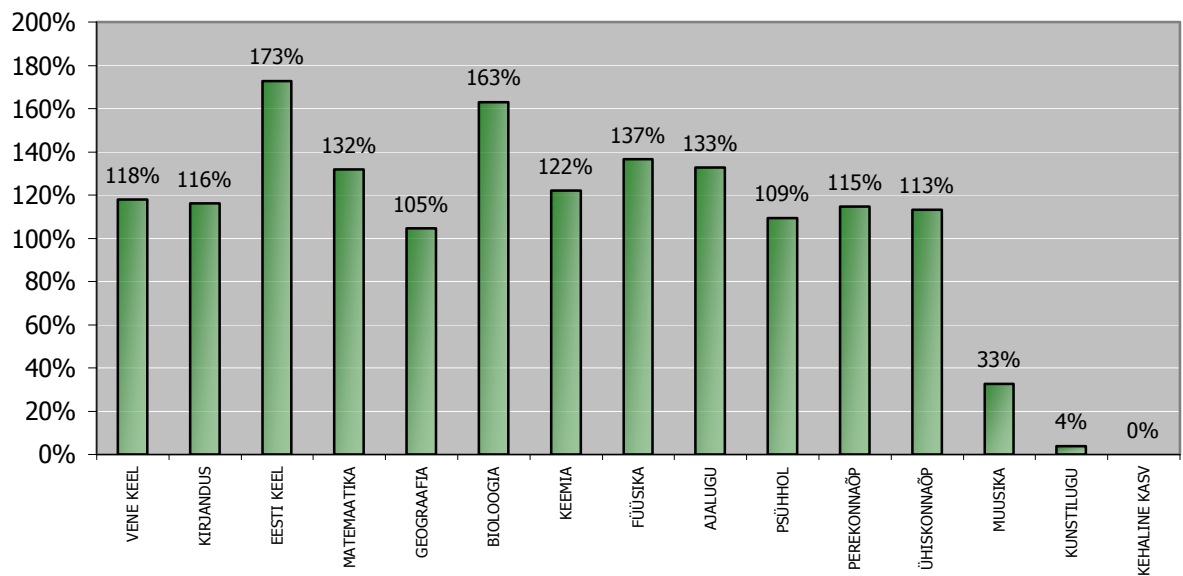

Vene õppekeelega koole Saaremaal ei ole.

TARTUMAA

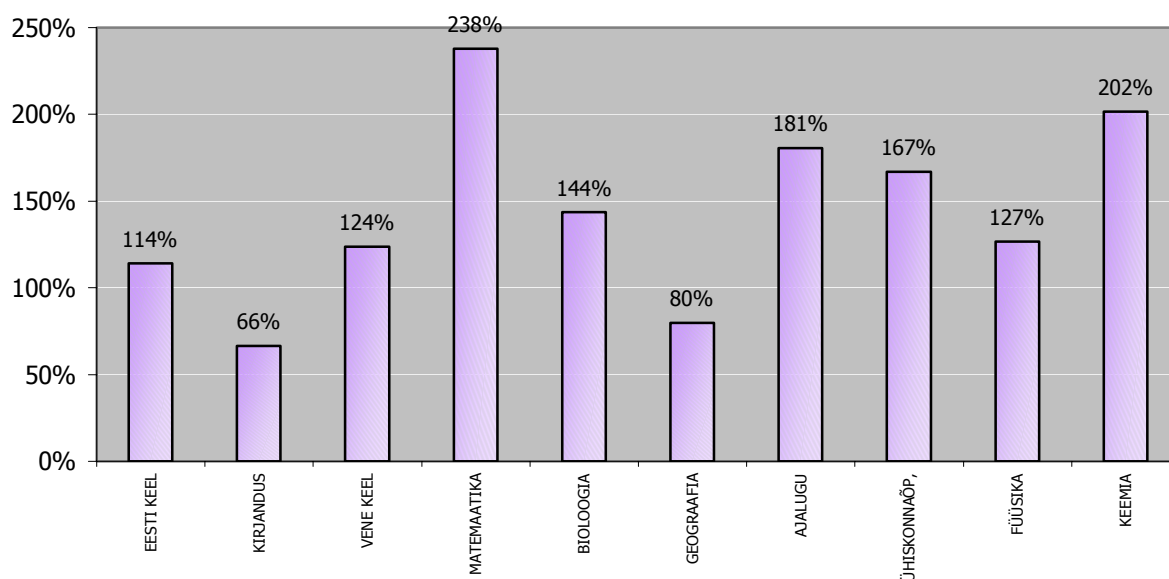

TARTUMAA

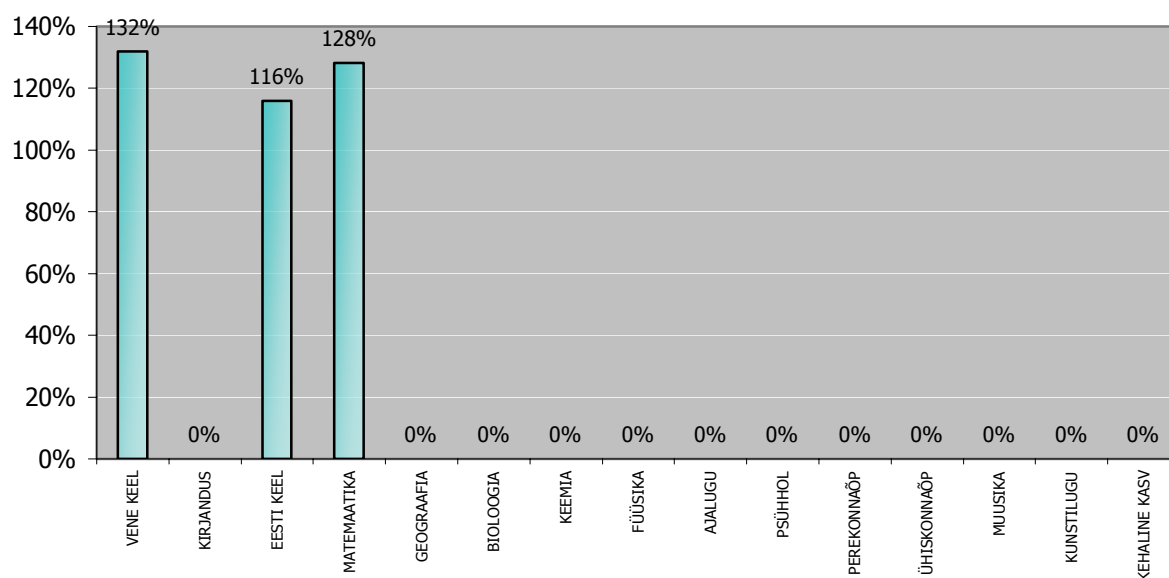

Tartumaa koolid on õppekirjandusega kaetud. Et linnas on nii kirjastuse Avita kui ka Koolibri esindus, on komplekteerimisprobleemid lahendatud operatiivselt.

VALGAMAA

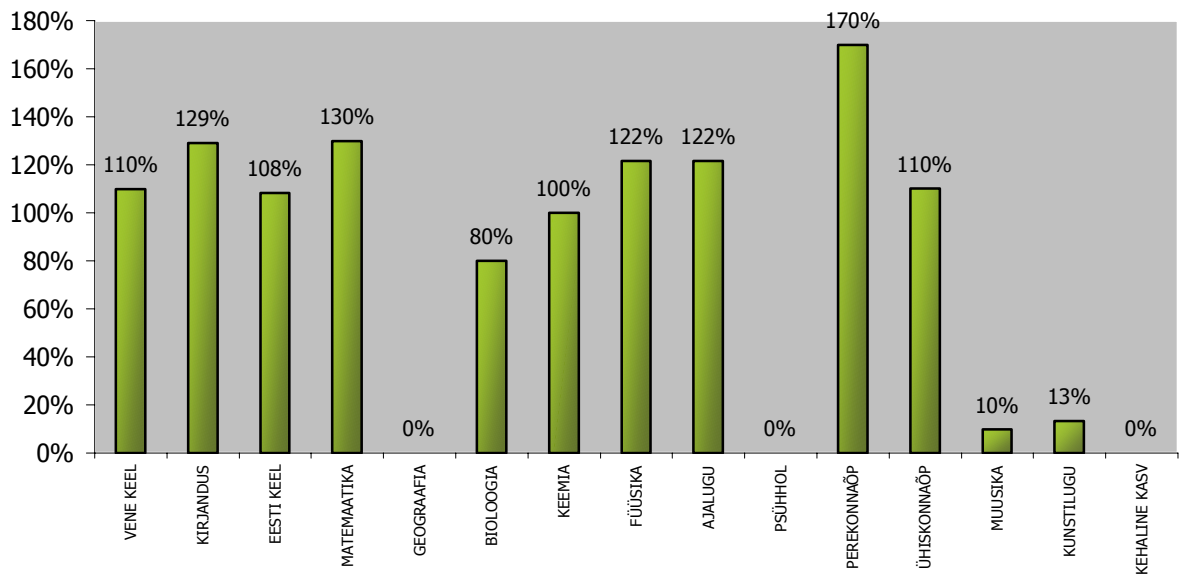

VALGAMAA

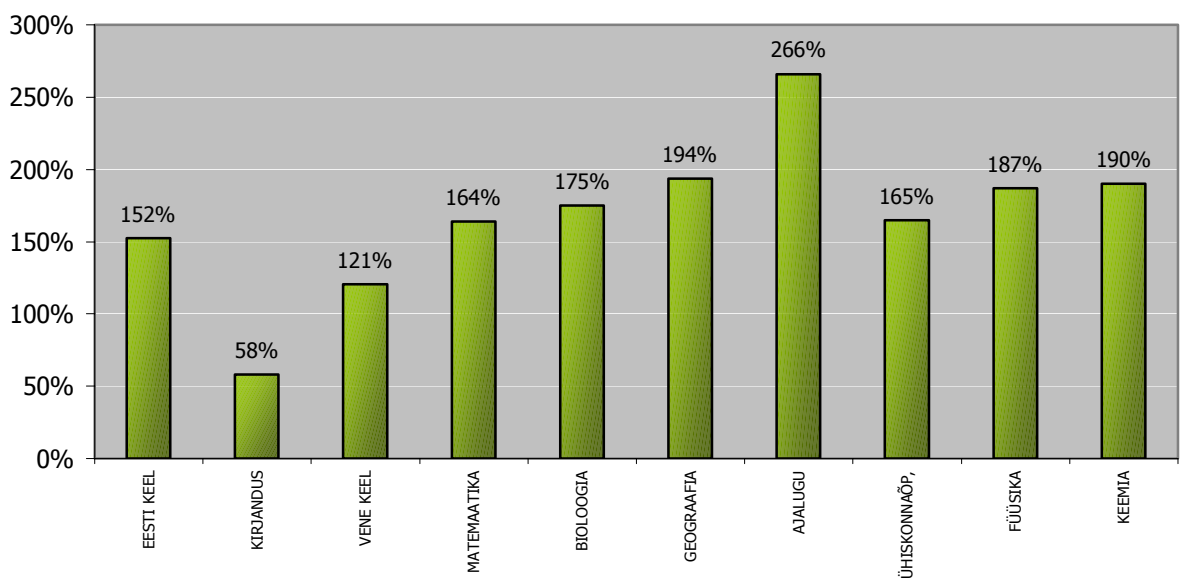

Valgamaa eesti õppekeelela gümnaasiumid pole õppekirjandusega kaetud geograafia osas. Põhjuseks on ilmselt Valga Gümnaasiumi 10. klassi õpilaste arvu oluline suurenemine. Valga Vene Gümnaasium on aga stabiilse õpilaste arvuga. Miks koolis enamik õpikutest puudub, ankeedist ei selgu.

VILJANDIMAA

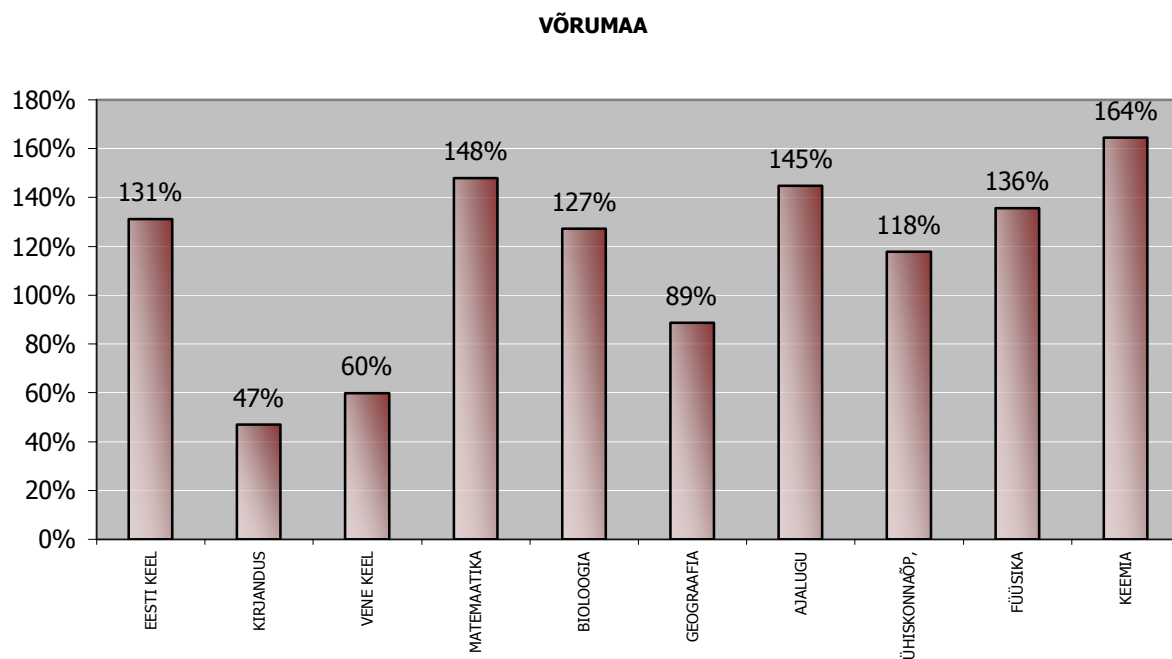

VILJANDIMAA

Viljandi Vene Gümnaasiumis on ainult 11. ja 12. klassi õpilased.

Jõgevamaa, Järvamaa, Läänemaa, Põlvamaa, Pärnumaa, Valgamaa ja Viljandimaa vene õppekeelega koolide diagrammid näitavad sisuliselt ühe kooli varustatust õppekirjandusega. Rohkem vene õppekeelega koole nendes maakondades pole.

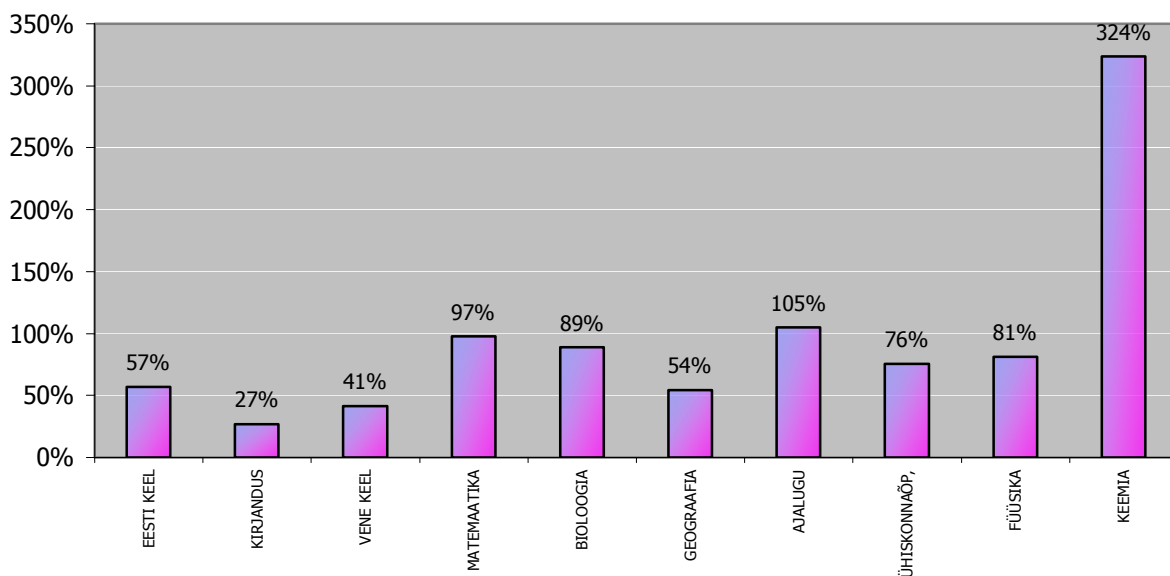
Võru Vene Gümnaasium ei ole ankeeti täitnud.

ÕHTUSE VÕI KAUGÕPPE ÕPPEVORMIGA KOOLID

Täiskasvanute koolid on komplekteerimise osas gümnaasiumitest kõige raskemas olukorras. Et kool komplekteeritakse reeglina teiste õppeasutuste baasil, pole võimalik õpilaste arvu täpselt prognoosida. Õpilaste arv võib muutuda mis tahes gümnaasiumiklassis. Samuti pole võimalik prognoosida õpilaste võõrkeelevallikut ja taset. Mõnede õhtuse õppevormiga koolide juures on ka üksikainete õppijaid, kes võivad valida kursusi erinevate klasside lõikes. Eelnevat arvestades on täiskasvanute koolide varustatus õppekirjandusega võrreldes tavakoolidega viletsam, kuid proportsioonis tavakoolide õpikute leidumusega. Erandiks on keemia õpik, mille kordustrükk ilmus käesoleva õppeaasta alguses.

Komplekteerimiskeskustes on ka gümnaasiumid, mille juurde on moodustatud õhtused või kaugõppeosakonnad. Kadrina Keskkooli ja Keila Gümnaasiumi juures on õhtune osakond esimest aastat. Mõlemal juhul saavad õpilased õpikud gümnaasiumi õpikufondist. Keila Gümnaasiumile eraldab selle tarvis komplekteerimissummad Keila Linnavalitsus. Kooli kaugõppeosakonda varustavad õpikutega ka Põltsamaa Ühisgümnaasium ja Räpina Ühisgümnaasium. Vajadusel laenutatakse puuduvad õpikud oma kooli kaugõppeosakonnale teistest maakonna koolidest.

TÄISKASVANUTE KOOLID

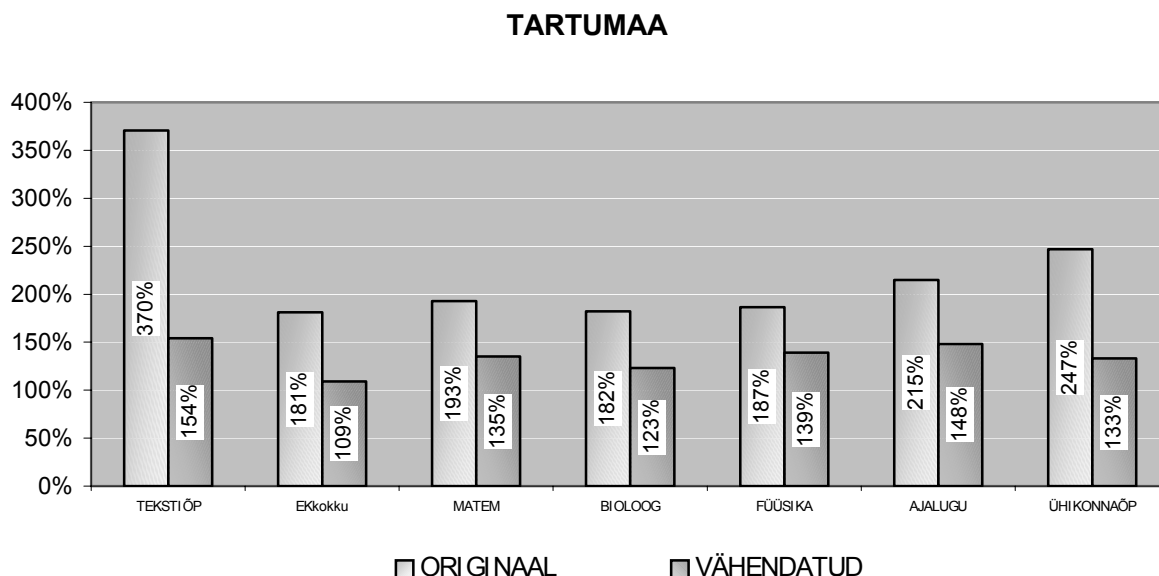

VÄIKEKOOLIDE MÕJU

Väikekoolide mõju õpikute leidumuse protsendile on esitatud järgmises graafikus.

Tartu Emajõe Koolis õpivad nägemispuuetega õpilased ja seal on õpilaste arv klassiti väga erinev. 12. klassis õpib ainult üks õpilane, õpikut kasutab õpetaja. Kui õpikuid soetati kunagi 10, siis nüüd on õpikute leidumuse protsent 1000. Kui sama õpikut oleks soetatud 2 eksemplari, arvestades ka õpetaja vajadusega, oleks õpikute leidumuse protsent 200, ehkki sisuliselt ühtegi õpikut üle ei oleks.

Tartumaa valiti näiteks seetõttu, et seal on piisavalt ka tavalise suurusega koole. Graafiliselt on näha, kuidas andmetes kajastuv 1000% õpikute leidumuse graafilisele kujutamisele mõjub. Diagrammi väiksemas tulbas on protsent vähendatud.

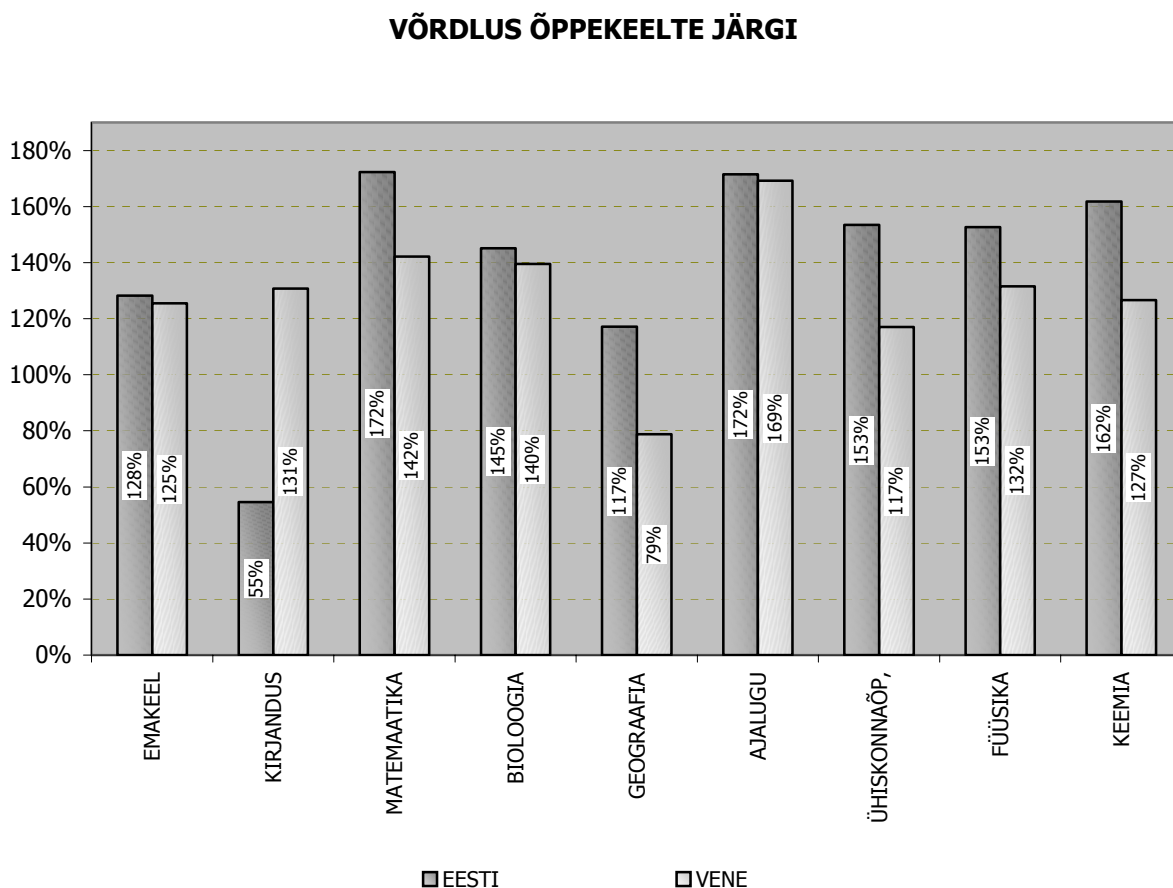
OMANDIVORM

Omandivormi järgi jagunevad koolid munitsipaal-, era- ja riigikoolideks.

Erakoolidest täitis ankeedi ainsana EBS Gümnaasium.

Riigikoolidest täitsid ankeedi Tallinna Muusikakeskkool, Noarootsi Gümnaasium, Keila-Joa Sanatoorne Internaatkool ja Tartu Emajõe Kool. Neist kaks viimast on tervisehäiretega lastele. Eelpool toodud näite järgi on selge, et väikekoolide õpikutega varustatust antud kontekstis teistega võrrelda ei saa.

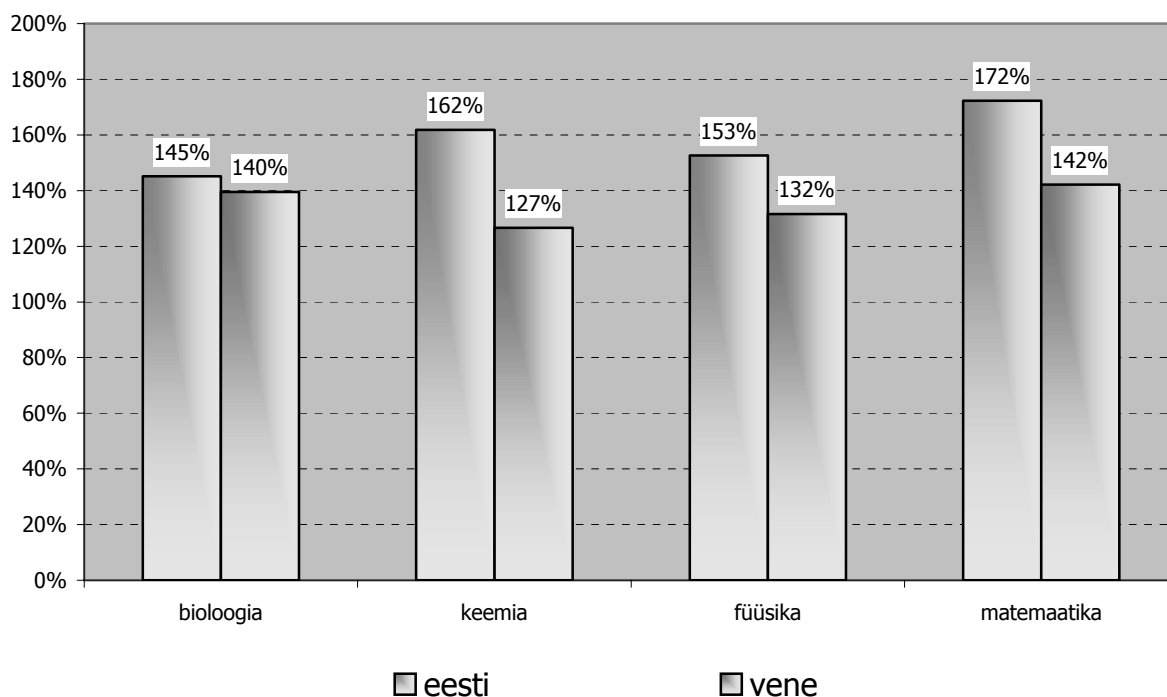
VI. VÕRDLUS ÕPPEKEELTE JÄRGI

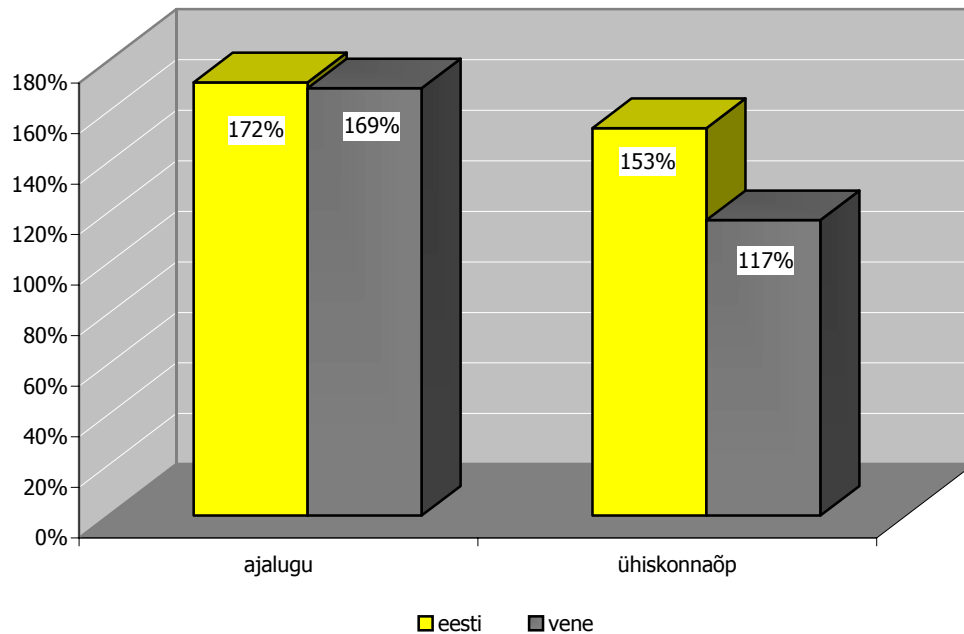
Eesti õppekeelega koolide riiklikule õppekavale vastavate õpikute loetelu vanim nimetus gümnaasiumi õppekirjanduse osas on välja antud 1993. aastal. Vene õppekeelega koolidele sobivad õpikud hakkasid ilmuma aastast 1994. Et mujal trükitud õpikud ei vastanud meie õppekavale, tuli kasutatavad õpikud enamasti eesti keelest tõlkida. Kuna vene õpikute tiraaž oli tunduvalt väiksem, kujunes õpiku hind koolidele ülejõukäivaks. Niisugune olukord kehtis kuni aastani 2000, mil vene õppekeelega koolidele eraldati riigieelarvest suurem summa kui eesti õppekeelega koolidele. Varem oli õpilaskoha maksumus õpikute soetamiseks võrdne. Seega said vene õppekeelega koolid õpikute soetamisega tõsisemalt tegelema hakata alles 2000. aastal. Kasutatakse põhiliselt esmatrükke, loetelu 87-st nimetusest on kordu-trükke vaid kümnel

väljaandel. Eesti õppekeelega koolide riiklikule õppekavale vastavate õpikute loetelus on 129 nimetust, neist 38 juhul on lubatud kasutada ka eelnevat või eelnevaid trükke. Sellest tingituna on eesti autorite poolt kirjutatud reaalinete õpikute hulk vene õppekeelega koolides piisav, eesti õppekeelega koolides on õpikufond ülekomplekteeritud. Erandiks on vaid kirjandus, mille õpikute osas on just eesti õppekeelega koolidel alakomplekteeritus. Põhjuseks seekord varane väljaandmise aasta (1995) või õpiku puudumine (poeetika). Kuigi veel 1996. aastal oli haridusministeeriumi poolt kinnitatud õpikute loetelule lisatud kaaskiri, milles on suurema tundide arvuga õppeainete õpikuid lubatud osta kuni 120% ainet üheaegselt õppijate arvust, ei piisa sellest õpiku füüsilise kulumise katmiseks. Parem võiks eesti õppekeelega koolides olukord olla ka vene keele õpikute osas ning vene õppekeelega koolides eesti keele õpikute osas.

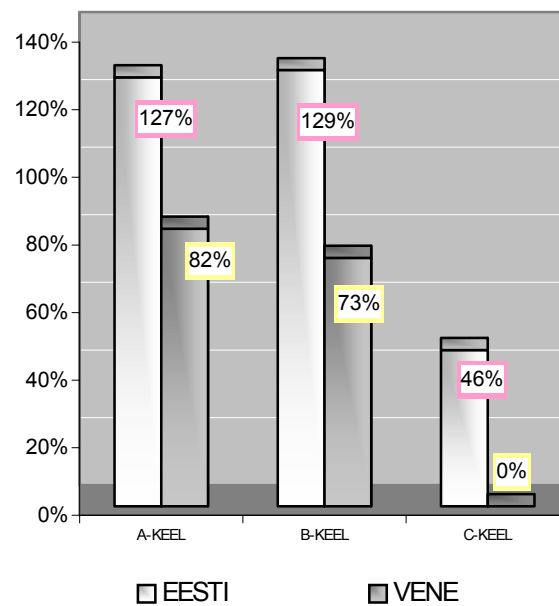
REAALAINETE ÕPIKUD

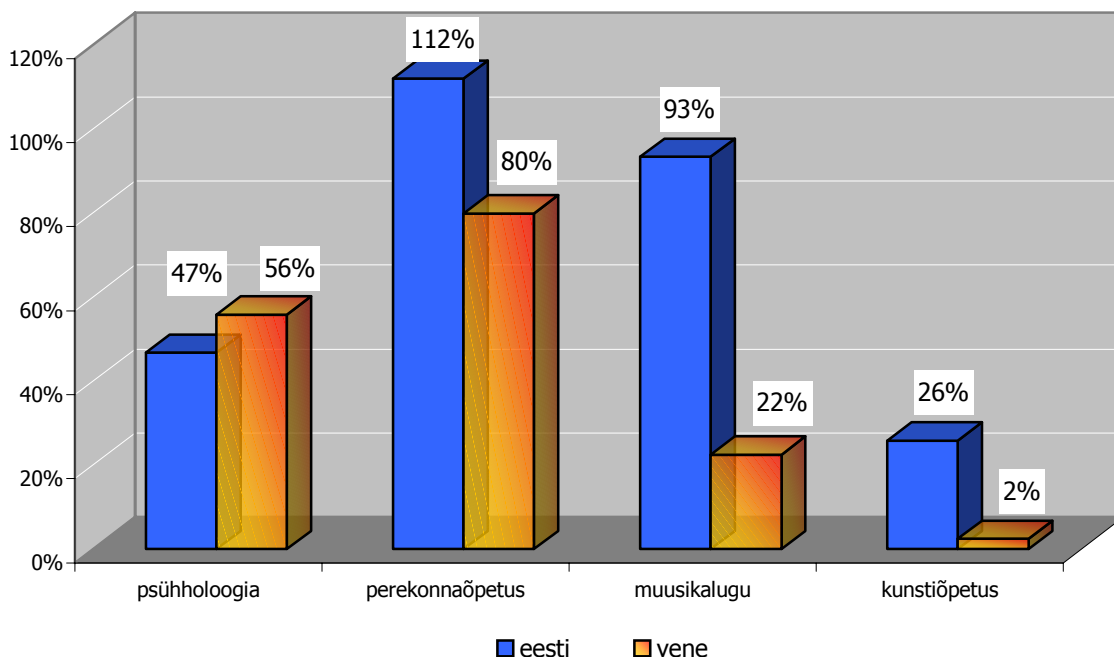

Ajaloos ja ühiskonnaõpetuses on varustatus õpikutega piisav. Ajaloo õpikute arv võimaldab laenutada õppematerjali ka riigieksamite tegijatele. Ühiskonnaõpetuses on vene õppekeelega koolid oma tellimused paremini läbi mõelnud.

VÕÕRKEELED: VÕRDLUS ÕPPEKEELTE JÄRGI

Psühholoogiaõpikutega on vene õppekeelega koolid paremini varustatud, eestikeelne psühholoogiaõpik sai kinnituse pärast õppeaasta algust. Koolid pole seda kas eelarveliste raskuste või kooli ainekavas oleva perekonnaõpetuse kursuse tõttu soetanud.

Perekonnaõpetus on õppekirjandusega paremini kaetud. Et riiklik õppekava näeb ette vaid ühe inimeseõpetuse kursuse gümnaasiumis, ei peagi perekonnaõpetuse õpikuid 100%-liselt olema.

Muusikaloo õpikutega on eesti õppekeelega koolid varustatud paremini, kuid mitte piisavalt. Nagu selgub diagrammist, on vene õppekeelega koolid eelistanud kahte olemasolevat õpikut tellida vaid ainekabinetti.

Kunstiõpetuse õpikut on eesti õppekeelega koolides tellitud samuti minimaalselt. Vene õppekeelega koolidele emakeelne kunstiõpetuse õpik puudub.

VII. JÄRELDUSED

Uuringu tulemustest selgus, et koolide varustatus õpikutega sõltub mitmetest asjaoludest:

- kooli õppekavast;
- eelmise õppekava kohustuslike kursuste tarvis soetatud õppematerjalist;
- õppeaine lõppemisest riigieksamiga;
- kohustuslike kursuste arvust;

- rahalistest võimalustest;
- muudatustega kordustrukkide ilmumise intervallist;
- paralleelõpikute olemasolust;
- kirjastuste reklaami- ja müügipoliitikast;
- täpsest õpilaste arvu planeerimisest ja raamatukogu õigeaegsest teavitamisest;
- õpetajate intuitsioonist õpikute tellimisel.

Koolid on paremini varustatud põhiainetega õpikutega. Vaeslapseossa jäänud õppeaineteks on muusika- ja kunstiõpetus. Nende õppeainete tarvis on koolides õpikud soetatud vaid tunnis kasutamiseks. Ainuõpikutega viletsa varustatuse põhjuseks võib olla ka väikeste kirjastuste vähene koostöö koolidega. Ülekomplekteerimised on enamasti tingitud mitme paralleelõpiku olemasolust või väikeste muudatustega kordustrukkide soetamisest, mis ilmuvad teinekord kiiremini kui nelja-aastase intervalliga. Paralleelõpikut kasutatakse riigieksamiteks ettevalmistamiseks. Õpikute loetelu ei rahulda süvaõppega koolide ja integratsiooniklasside vajadusi. Kõik kursused ei ole kehtiva õppekirjandusega võrdselt kaetud. Kui kursuse jaoks õppematerjali napib, saab olukorda leevendada perioodõppe rakendamisega.

VIII. ETTEPANEKUD

Raamatukoguhoidja kui õpikute tellimist koordineeriv isik võiks osaleda õppekava tutvustavatel kursustel, sellealased kursused võiksid toimuda ka TPÜ täiendkoolituse raamides.

Kooliraamatukoguhoidjate töökorralduse alustes (haridusministri 02. jaanuari 2001. a määrus nr 1) on õpikute tellimisel lubatud lähtuda suurimast õpilaste ja vastava aine õpetajate arvust. Kui õppeaines on rohkem kui kaks paralleelõpikut, tuleb aineõpetajal nende tellimisel tõsiselt kaaluda, millist õpikut ta kasutada soovib. Kui õppekavale vastavate õpikute loetelus on lubatud kasutada ühe õpiku kolme trükki, siis uuemate trükkide piisava arvu soetamise korral tuleks vanim trükk maha kanda.

Lisa 1. Eesti õppekeelega koolide ankeet

.....
(kooli nimi)

Õppeaine	Kohustuslik kursus riikliku õppekava järgi	Õpikute arv	Märkuste tingmärgid
Eesti keel	<i>Teksti- ja kõneõpetus</i>		
	<i>Eesti keele struktuur</i>		
	<i>Õigekeelsus</i>		
Kirjandus	<i>Poeetika</i>		
	<i>Eesti kirjandus</i>		
	<i>Maailmakirjandus</i>		
A-võõrkeel			
B-võõrkeel			
C-võõrkeel			
Matemaatika			
Geograafia	<i>Üldmaateadus</i>		
	<i>Maailma ühiskonnageograafia</i>		
Bioloogia			
Keemia	<i>Üldine ja anorgaaniline keemia</i>		
	<i>Orgaaniline keemia</i>		
Füüsika	<i>Mehaanika</i>		
	<i>Soojusõpetus</i>		
	<i>Elektromagnetism</i>		
	<i>Optika</i>		
	<i>Aine struktuur</i>		
	<i>Kosmoloogia. Nüüdisaegne maailmapilt</i>		
Ajalugu	<i>Eesti ajalugu</i>		
	<i>Maailma ajalugu: inimene, ühiskond, kultuur</i>		
	<i>Lähiajalugu</i>		
Inimeseõpetus	<i>Psühholoogia</i>		
	<i>Perekonnaõpetus</i>		
Ühiskonnaõpetus			
Muusikaõpetus	<i>Muusikalugu</i>		
	<i>Laulik</i>		
Kunstiõpetus	<i>Kunstiajalugu</i>		
Kehaline kasvatus			

Tingmärkide selgitused:

Kommentaariid:

Raamatukoguhoidja
(nimi, e-posti aadress)

Lisa 2. Vene õppekeele koolide ankeet

.....
(kooli nimi)

Õppeaine	Kohustuslik kursus riikliku õppekava järgi	Õpikute arv	Märkuste tingmärgid
Vene keel	<i>Keel kui märkide süsteem ja suhtlusvahend</i>		
	<i>Keele stiilsed võimalused</i>		
	<i>Vene keele funktsionaalne stilistika</i>		
Kirjandus	<i>Antiikkirjandus. Keskaeg. Renessanss. Klassitsism. Romantism</i>		
	<i>19. sajandi kirjandus</i>		
	<i>20. sajandi kirjandusprotsessid</i>		
	<i>Eesti kirjandus</i>		
Eesti keel			
A-võõrkeel			
B-võõrkeel			
Matemaatika			
Geograafia	<i>Üldmaateadus</i>		
	<i>Maailma ühiskonnageograafia</i>		
Bioloogia			
Keemia	<i>Üldine ja anorgaaniline keemia</i>		
	<i>Orgaaniline keemia</i>		
Füüsika	<i>Mehaanika</i>		
	<i>Soojusõpetus</i>		
	<i>Elektromagnetism</i>		
	<i>Optika</i>		
	<i>Aine struktuur</i>		
	<i>Kosmoloogia. Nüüdisaegne maailmapilt</i>		
Ajalugu	<i>Eesti ajalugu</i>		
	<i>Maailma ajalugu: inimene, ühiskond, kultuur</i>		
	<i>Lähiajalugu</i>		
Inimeseõpetus	<i>Psühholoogia</i>		
	<i>Perekonnaõpetus</i>		
Ühiskonnaõpetus			
Muusikaõpetus	<i>Muusikalugu</i>		
	<i>Laulik</i>		
Kunstiõpetus	<i>Kunstiajalugu</i>		
Kehaline kasvatus			

Tingmärkide selgitused:

Kommentaariid:

Raamatukoguhoidja
(nimi, e-posti aadress)

Lisa 3. Riiklikule õppekavale vastavate õpikute loetelu gümnaasiumile

Põhikooli ja gümnaasiumi riiklikule õppekavale vastavate õpikute ja tööraamatute loetelu eesti õppekeelega kooli gümnaasiumiastmes:

- 1) E. Kraut, E. Liivaste, A. Tarvo. Eesti õigekeel. Gümnaasiumi õigekeelsusõpik – 1998,
Tln: Koolibri 2000;
- 2) M. Ehala. Eesti keele struktuur. Õpik gümnaasiumile – Tln: Kännimees 1997,
2001;
- 3) M. Ehala. Eesti kirjakeel. Õpik gümnaasiumile – Tln: Kännimees 1998;
1995;
- 4) M. Hennoste. Tekstiõpetuse õpik – Tln: AS Bit 1999;
- 5) M. Hage. Tekstiõpetus. Ainaamat – Tln: Koolibri 2000;
- 6) M. Ehala. Kirjutamise kunst. Tekstiõpetuse õpik gümnaasiumile – Tln:
Kännimees 2000;
- 7) L. Villand. Eesti kirjanduse lätteil. X klassi õpik – Tln: Koolibri 1995;
- 8) M. Hennoste. Eesti romantism. X klassi õpik – Tln: Koolibri 1995;
- 9) L. Tavel. Eesti realism. X klassi õpik – Tln: Koolibri 1995;
- 10) K. Muru. Noor-Eestist arbutateni. Eesti luule 1905–1940. Õpik XI klassile –
Tln: Koolibri 1997,
2002;
- 11) M. Kalda. Tuglasest Ristikivini. Eesti proosa 1906 – 1940. Õpik XI klassile –
Tln: Koolibri 1997,
2002;
- 12) L. Epner. Kitzbergist Raudsepani. Eesti näitekirjandus 1906–1940. Õpik XI
klassile – Tln: Koolibri 1997,
2002;
- 13) P. Riisma, A. Rätsep, T. Öunapuu. Eelmise sajandi eesti kirjandus – Tln:
Kännimees 2002;
- 14) P. Lias. Eesti kirjandus 12. klassile – Tln: Koolibri 1996;
- 15) J. Talvet. Maailmakirjandus I. Antiikajast valgustuseni. Keskkooliõpik – Tln:
Koolibri 2001;
- 16) J. Talvet. Maailmakirjandus, 2. osa. Gümnaasiumi- õpik – Tln: Koolibri 1999;
- 17) I. Artma, J. Sarapuu. Maailmakirjandus. Vene kirjanduse õpik gümnaasiumile –
Viljandi: J. Sarapuu Kirjastus 2001;
- 18) K. Kalamees, M. Lens. XX sajandi vene kirjandus I. Luule – Tln: AS Bit 2001;
- 19) K. Kalamees, M. Lens. XX sajandi vene kirjandus II. Proosa – Tln: AS Bit 2001;
- 20) M. Saar, M. Hanschmidt. All the World's Puzzle. Inglise keele õpik 10. klassile
– Saar Graafika 2000;
- 21) M. Hanschmidt, M. Saar. All the World's Puzzle. Inglise keele õpik 11. klassile
– Saar Graafika 2001;
- 22) M. Saar. All the World's a Puzzle. Inglise keele õpik 12. klassile – Saar
Graafika 2001;
1999;
- 23) A. Pikver. English for Form 10. People and Places – Tln: Koolibri 2001;
- 24) A. Pikver. Choices. English for Form 11 – Tln: Koolibri 2001;
1998,
- 25) A. Pikver. Increase your Vocabulary – Tln: Koolibri 2000;

- 26) H. Liiv, A. Pikver. Praktiline inglise keele grammatika – Tln: Koolibri 1999, 2000;
- 27) M. Duckworth, K. Gude. Matrix Pre-Intermediate Student's Book (A-keel) – Oxford University Press; Allecto 2002;
- 28) K. Gude, J. Wildman. Matrix Intermediate Student's Book (A-keel) – Oxford University Press; Allecto 2000;
- 29) K. Gude, J. Wildman. Matrix Upper Intermediate Student's Book (A-keel) – Oxford University Press; Allecto 2001;
- 30) M. Harris, D. Mower, A. Sikorzynska. Opportunities Intermediate. Student's Book (A-keel) – Longman; Accendo, Allecto, AS Bit, Dialoog 2000;
- 31) M. Harris, D. Mower, A. Sikorzynska. Opportunities Upper Intermediate. Student's Book (A-keel) – Longman; Accendo, Allecto, AS Bit, Dialoog 2002;
- 32) A. Stanton, M. Stephens. Fast Track to FCE. Coursebook (A-keel) – Longman; Accendo, Allecto, AS Bit, Dialoog 2001;
- 33) V. Evans, J. Dooley. Mission 1. Intermediate Student's Book (A-keel) – Express Publishing; Allecto 2000;
- 34) V. Evans, J. Dooley. Mission 2. Upper Intermediate Student's Book (A-keel) – Express Publishing; Allecto 2000;
- 35) L. Prodromou. Rising Star 1. An Intermediate Course. Student's Book (A-keel) – Macmillan, Heinemann; Allecto 2001;
- 36) L. Prodromou. Rising Star 1. A Pre-First Certificate Course. Student's Book (A-keel) – Macmillan, Heinemann; Allecto 2000;
- 37) L. Prodromou. First Certificate Star. Student's Book (A-keel) – Macmillan, Heinemann; Allecto 1998;
- 38) N. Toots, D. Virkus. English in the Limelight 1 (C-keel) – Tln: Koolibri 1999;
- 39) N. Toots, D. Virkus. English in the Limelight 2 (C-keel) – Tln: Koolibri 2000;
- 40) N. Toots, D. Virkus. English in the Limelight 3 (C-keel) – Tln: Koolibri 2001;
- 41) A. Hopkins, J. Potter. Look ahead. Intermediate Students' Book – Longman; Accendo, Allecto, AS Bit, Dialoog 1999;
- 42) A. Hopkins, J. Potter. Look ahead. Upper Intermediate Students' Book – Longman; Accendo, Allecto, AS Bit, Dialoog 1999;
- 43) J. ja L. Soars. New Headway English Course. Intermediate Student's Book – Oxford University Press; Allecto 1997;
- 44) J. ja L. Soars. New Headway English Course. Upper-Intermediate Student's Book – Oxford University Press; Allecto 1998; 2000;
- 45) A. Lind, A. Mandri, L. Paavo, B. Widlok, L. Koch. Deutsch XYZ. Ein Lehrbuch für die X. klasse (B-keel) – Tln: Koolibri 2001, 2002; 1995;
- 46) M. Laan, E. Liiv. Deutsch XI. Lehrbuch – Tln: Koolibri 1997;
- 47) R. Tasa. Deutsches Lesebuch für Oberschulen – Tln: Koolibri 1998;
- 48) H. Aufderstrasse jt Themen Neu 1. Kursbuch (C-keel) – Hueber; Koolibri, Allecto, 1996, 1998;
- 49) H. Aufderstrasse jt Themen Neu 2. Kursbuch (C-keel) – Hueber; Koolibri, Allecto, 1997, 1998;

- 50) H. Aufderstrasse jt Themen Neu 3. Kursbuch (C-keel) – Hueber; Koolibri, Allecto, 1997, 1998;
- 51) A. ja K. Vorderwülbecke. Stufen International 1 (C-keel) – Klett; Koolibri, Allecto, 1998;
- 52) A. ja K. Vorderwülbecke. Stufen International 2 (C-keel) – Klett; Koolibri, Allecto, 1998;
- 53) A. ja K. Vorderwülbecke. Stufen International 3 (C-keel) – Klett; Koolibri, Allecto, 1998;
- 54) A. Schulz. Deutsch für uns. Ein Lehrbuch für Anfänger. Saksa keele õpik algajale – Tln: TEA Kirjastus 1999;
- 55) A. Schulz. Deutsch für uns. Ein Lehrbuch für Fortgeschrittene I. Saksa keele õpik edasijõudnuile I – Tln: TEA Kirjastus 1999;
- 56) A. Schulz, K. Rump. Deutsch für uns. Ein Lehrbuch für Fortgeschrittene II. Saksa keele õpik edasijõudnuile II – Tln: TEA Kirjastus 2001;
- 57) И. Мангус. Я и ты, ты и я. Учебник русского языка для X класса (A-keel) – 1996, Tln: Koolibri 1998;
- 58) К. Алликметс. У самовара. Учебник русского языка для учащихся XI класса (A-keel) – Tln: Koolibri 1999;
- 59) Н. Замковая, И. Моисеенко. Многоликая Россия. Учебник русского языка для XI класса – Tln: Koolibri 2002;
- 60) Н. Замковая, И. Моисеенко. Трудно быть молодым?! Учебник русского языка для учащихся 12-х классов средних школ и гимназий – Tln: Koolibri 1999, 2001;
- 61) А. Метса, Л. Титова. Страны и люди. Учебник русского языка для гимназии – Tln: Koolibri 2002;
- 62) K. Allikmets, L. Vedina. Встречи. Vene keele algkursus gümnaasiumile (C-keel) – Tln: Koolibri 1998, 2001;
- 63) К. Алликметс, Л. Веди́на. Встречи 2. От А до Я. Vene keele intensiivkursus gümnaasiumile (C-keel) – Tln: Koolibri 2001;
- 64) V. Perelõgina. Vene ärikeeel 10.-12. klassile, 1. ja 2. osa (B- või C-keel) – Tln: Koolibri 1996–1997
- 65) Н. Замковая, И. Моисеенко. Zdravstvui, Moskva! Vene keele õpik gümnaasiumile – Tln: Pangloss 1996, 1999;
- 66) А. Красноглазов, И. Мангус. Формула русской души. Учебник-хрестоматия по русской литературе XX века для эстонской гимназии – Tln: Koolibri 1999;
- 67) L. Leesi. Vene keel – minu kirk – Tln: AS Bit 2000;
- 68) M. Butzbach, C. Martin, D. Pastor, I. Saracibar. Junior I (C-keel) – CLE international; Allecto, 1997;
- 69) M. Butzbach, C. Martin, D. Pastor, I. Saracibar. Junior II (C-keel) – CLE international; Allecto, 1998;
- 70) M. Miinus. Matemaatika X klassile – Tln: Koolibri 1996, 1995,
- 71) L. ja T. Lepmann, K. Velsker. Matemaatika 10. klassile – Tln: Koolibri 2000, 1998,
- 72) T. Tõnso, A. Veelmaa. Matemaatika 10. klassile – Tln: Mathema 1999;

- 73) M. Miinus. Matemaatika XI klassile – Tln: Koolibri 1993;
1996,
- 74) L. ja T. Lepmann, K. Velsker. Matemaatika XI klassile – Tln: Koolibri 2001;
1995,
1998,
- 75) T. Tõnso, A. Veelmaa, A. Levin. Matemaatika 11. klassile – Tln: Mathema 2002;
- 76) M. Miinus. Matemaatika XII klassile – Tln: Koolibri 1993;
1997,
- 77) L. ja T. Lepmann, K. Velsker. Matemaatika XII klassile – Tln: Koolibri 2000;
1998,
- 78) T. Tõnso, A. Veelmaa. Matemaatika 12. klassile – Tln: Mathema 2000;
- 79) T. Leego, L. Vedler, S. Vedler. Matemaatika õpik kutseõppeasutusele – Tartu: Atlex 2002;
1999,
- 80) T. Tilk. Arvutiõpetus – Kuressaare: Tiit Tilk 2000;
- 81) Ü. Ugaste. Füüsika gümnaasiumile I. Mehaanika, molekulaarfüüsika – Tln: AS 1997,
Bit 2001;
- 82) Ü. Ugaste. Füüsika gümnaasiumile II. Elekter ja magnetism. Elektrodünaamika. Optika – Tln: AS Bit 1998;
- 83) Ü. Ugaste. Füüsika gümnaasiumile III. Aine ehitus. Kosmoloogia. Nüüdisaegne füüsikaline maailmapilt – Tln: AS Bit 2000;
- 84) G. Karu. Füüsika lühikursus gümnaasiumile I. Elekter ja magnetism – Tln: Koolibri 1997;
- 85) G. Karu. Füüsika lühikursus gümnaasiumile II. Elektrodünaamika – Tln: Koolibri 1997;
- 86) G. Karu. Füüsika lühikursus gümnaasiumile III. Mehaanika – Tln: Koolibri 1998;
- 87) G. Karu. Füüsika lühikursus gümnaasiumile IV. Molekulaarfüüsika – Tln: Koolibri 1999;
- 88) G. Karu. Füüsika lühikursus gümnaasiumile V. Aine ehitus – Tln: Koolibri 1999;
1993,
1997,
- 89) I. Peil. Füüsika X klassile, 1. osa. Mehaanika – Tln: Koolibri 2001;
1996,
- 90) J. Susi, L. Lubi. Füüsika X klassile, II osa. Soojusõpetus – Tln: Koolibri 2001;
1995,
- 91) H. Voolaid. Füüsika XI klassile. Optika – Tln: Koolibri 1999;
- 92) K. Tarkpea. Füüsika XI klassile, 1. osa. Elekter ja magnetism – Tln: Koolibri 1997;
- 93) K. Tarkpea. Füüsika XI klassile, 2. osa. Elektromagnetism – Tln: Koolibri 2000;
- 94) A. Ainsaar. Füüsika XII klassile. Relatiivsusteooria. Tuumafüüsika. Elementaarosakeste füüsika – Tln: Koolibri 1996,
2001;
- 95) H. Käämbre. Füüsika XII klassile. Aatom. Molekul. Kristall – Tln: Koolibri 1998;
- 96) J. Jaaniste. Füüsika XII klassile. Kosmoloogia – Tln: Koolibri 1999;
- 97) E. Pärgrmäe. Füüsika õpik kutseõppeasutusele – Tartu: Atlex 2002;
- 98) H. Õiglane. Füüsika X klassile, 1. osa. Aeg, ruum, liikumine 1995;

- [Humanitaarharule] – Tln: Koolibri
- 99) H. Õiglane. Füüsika X klassile, 2. osa. Molekulaarfüüsika [Humanitaarharule] – Tln: Koolibri 1996;
- 100) H. Õiglane. Füüsika XI klassile, 1. osa. Elekter ja magnetism [Humanitaarharule] – Tln: Koolibri 1997;
- 101) V. Past, J. ja L. Tamm. Üldine ja anorgaaniline keemia X klassile – Tln: Koolibri 1997, 2001, 1998,
- 102) A. Tuulmets. Orgaaniline keemia XI klassile – Tln: Koolibri 2000;
- 103) A. Tuulmets. Orgaaniline keemia. Õpik gümnaasiumile – Tln: AS Bit 2002;
- 104) H. Karik, V. Past. Keemilised elemendid, ühendid ja reaktsioonid. Süvakursus XI–XII klassile – Tln: Koolibri 1996, 1997, 2002;
- 105) T. Sarapuu. Bioloogia gümnaasiumile I – Tartu: Eesti Loodusfoto 2002;
- 106) T. Alamägi, K. Kull, U. Kõljalg, R. Masso, M. Ustav. Bioloogia gümnaasiumile II – Tartu: Eesti Loodusfoto 2000;
- 107) T. Kull, K. Kull, U. Tartes, M. Viikmaa. Bioloogia gümnaasiumile III – Tartu: Eesti Loodusfoto 2001;
- 108) Ü. Liiber, U. Pragi, M. Uiho. Geograafia õpik X klassile – Tln: AS Bit 1997;
- 109) Koostaja H. Piirimäe. Inimene, ühiskond, kultuur I. Vana-Idamaad, Vana-Kreeka ja Vana-Rooma. XI klassi ajalooõpik – Tln: Koolibri 1998;
- 110) Koostaja H. Piirimäe. Inimene, ühiskond, kultuur II. Keskaeg ja varauusaeg – Tln: Koolibri 2000;
- 111) Koostaja H. Piirimäe. Inimene, ühiskond, kultuur III. Uusaeg – Tln: Koolibri 2001, 1999,
- 112) A. Adamson, S. Valdmaa. Eesti ajalugu gümnaasiumile – Tln: Koolibri 2001, 1995,
- 113) A. Mäesalu, T. Lukas, M. Laur, T. Tannberg. Eesti ajalugu I – Tln: AS Bit 1998, 1995,
- 114) M. Laur, A. Pajur, T. Tannberg. Eesti ajalugu II – Tln: AS Bit 1998;
- 115) K. Jaanson. Üldajalugu 12. klassile – Tln: Koolibri 1994;
- 116) Koostaja A. Adamson. Lähiajalugu. Õpik XII klassile – Tln: Argo 2000;
- 117) A. Fjodorov. XX sajand. Õpik gümnaasiumile, 1. ja 2. osa – Tln: AS Bit 2002;
- 118) T. Annuk. Perekonnaõpetus. 11. klassi õpik – Tln: Koolibri 1999;
- 119) L. Möldre, A. Toots. Ühiskonnaõpetus. XII klass – Tln: Koolibri 1999;
- 120) V. Peep, P. Kama. Kodanikuõpetus 12. klassile – Tln: AS Bit 1996;
- 121) I. Meos. Filosoofia põhiprobleemid. Õpik gümnaasiumile – Tln: Koolibri 1998;
- 122) E. Karp. Laulik gümnaasiumile – Tln: Eve Karp 1999;
- 123) Koolirahva lauluraamat – Tln: Talmar & Põhi 1996;
- 124) T. Siitan. Õhtumaade muusikalugu I – Tln: AS Bit, Talmar & Põhi 1998;
- 125) Koostaja J. Unger. Sportimisel on reeglid. Kehaline kasvatus IX–XII klassile – Tln: Koolibri 1995, 1997;
- 126) J. Kangilaski. Kunstiajalugu 10.–12. klassile – Tln: Kunst 1997;
- 127) J. Adamson, A. Adamson. Kunstiõpik gümnaasiumile – Tallinn: Argo 2002;

- 128) T. Jürgenstein. Piibliõpik – Tln: Koolibri 1997;
- 129) T. Jürgenstein, R. Ruut, T.-E. Friedenthal. Kiriku ajalugu ja tänapäev. Kristlik eetika – Tln: Koolibri 1999.
- 130) J. Copage, L. Luque-Mortimer, M. Stephens. Get on Track to FCE. Coursebook – Pearson Education; Accendo, Allecto, AS Bit, Dialoog, 2002;
- 131) R. Acklam, S. Burgess. First Certificate Gold. Coursebook – Pearson Education; Accendo, Allecto, AS Bit, Dialoog, 2000;
- 132) T. Oder, A. Pikver. Open to Debate. English Form 12 – Tln: Koolibri, 2002;
- 133) Psühholoogia gümnaasiumile – Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus, 2002;
- 134) C. Oxenden, P. Seligson. English File 1. Student's Book – Oxford University Press; Allecto, 1996;
- 135) C. Oxenden, P. Seligson, C. Latham-Koenig. English File 2. Student's Book – Oxford University Press; Allecto, 1997;
- 136) C. Oxenden, C. Latham-Koenig. English File Intermediate Student's Book – Oxford University Press; Allecto, 1999;
- 137) C. Oxenden, C. Latham-Koenig. English File Upper-Intermediate Student's Book – Oxford University Press; Allecto, 2001
- [RTL 2002, 138, 2018 - jõust 16.12.2002]

Põhikooli ja gümnaasiumi riiklikule õppekavale vastavate õpikute ja tööraamatute loetelu vene õppekeelega kooli gümnaasiumiastmes:

- 1) Н. Нечунаева. Основы риторики. Учебник для гимназии – Тлн: Коолибри 1999;
- 2) И. Моисеенко, Н. Рaudсепп. Язык как средство общения. Учебник для гимназии – Тлн: Коолибри 2000, 2002;
- 3) Э. Флоренская. Стилистические возможности языка (Функционирование языковой системы). Учебник для гимназии – Тлн: Коолибри 2000;
- 4) С. Рагрина. Функциональная стилистика русского языка. Теория текста. Учебник для гимназии – Тлн: Коолибри 2000;
- 5) С. Митюрёв. Русская литература первой половины XIX века. Учебник для гимназии – Тлн: Коолибри 2001;
- 6) С. Митюрёв, В. Маранцман. Русская литература второй половины XIX века. Учебник для гимназии – Тлн: Коолибри 2000;
- 7) С. Леонов, В. Пименова, А. Полева, Н. Чурилин. Ветви единого древа. 1994, Учебник-хрестоматия по литературе для X класса. Книга I – Тлн: Коолибри 1997;
- 8) С. Митюрёв, А. Полева, Н. Чурилин. Ветви единого древа. Учебник-хрестоматия по литературе для X класса. Книга II – Тлн: Коолибри 1998;

- 9) С. Митюрёв, А. Полева, Н. Чурилин. Ветви единого древа. Учебник-хрестомати я по литературе для XI класса. Книга III – Тлн: Коолибри 2000;
- 10) С. Митюрёв, А. Полева, Н. Чурилин. Ветви единого древа IV. Учебник-хрестоматия для гимназии – Тлн: Коолибри 2002;
- 11) И. Шайтанов. Зарубежная литература. Средние века. Эпоха возрождения – Тлн: АС Бит 2000;
- 12) И. Шайтанов. Зарубежная литература. Барокко. Классицизм. Просвещение – Тлн: АС Бит 2001;
- 13) Г. Белая, И. Белобровцева, С. Бойко, С. Доценко, С. Кульюс, Г. Серышев. Русская литература XX века. Учебник-хрестомати я для 12 класса – Тлн: Коолибри 2001;
- 14) И. Белобровцева. Хрестоматия по эстонской литературе для старшеклассников – Тлн: Коолибри 1995;
- 15) И. Белобровцева, П. Лиас. Эстонская литература XX века. Учебник для старших классов – Тлн: Коолибри 1997;
- 16) Р. Каллас. Эстонская литература: 20 имен от классики до современности. Учебник для 10–12 класса – Вильянди: изд-во Я. Сарапуу 1997;
- 17) М. Хенносте. Как работать с текстом. Учебное пособие – Тлн: Коолибри 1997;
- 18) M. Rütli, E. Viilipus. Eesti keele õpik vene õppekeelega gümnaasiumile – Tln: Koolibri 2002;
- 19) A. Metsa. Aga Teie arvamus? Suhtlemisõpik vene õppekeelega gümnaasiumile – 1997, Tln: Koolibri 2000;
- 20) M. Rütli, E. Viilipus. Eesti keel. Vestlusõpik vene õppekeelega kooli XII klassile – Tln: Koolibri 1998;
- 21) R. Kallas. Kõik on korras. Eesti keele õpik vene õppekeelega gümnaasiumile – Viljandi: J. Sarapuu kirjastus 2000;
- 22) Р. Каллас, Я. Сарапуу. Произведения эстонской литературы, 1 часть. Классика – Вильянди: Я. Сарапуу 1998;
- 23) Р. Каллас, Я. Сарапуу. Произведения эстонской литературы, 2 часть. 20 век – Вильянди: Я. Сарапуу 1998;
- 24) H. Liiv, A. Pikver. Praktiline inglise keele grammatika – Tln: Koolibri 1999;
- 25) M. Saar, M. Hanschmidt. All the World's Puzzle. Inglise keele õpik 10. klassile – Saar Graafika 2000;
- 26) M. Hanschmidt, M. Saar. All the World's Puzzle. Inglise keele õpik 11. klassile – Saar Graafika 2001;
- 27) M. Saar. All the World's a Puzzle. Inglise keele õpik 12. klassile – Saar Graafika 2001;
- 28) M. Duckworth, K. Gude. Matrix Pre-Intermediate Student's Book (B-keel) – Oxford University Press; Allecto 2002;
- 29) K. Gude, J. Wildman. Matrix Intermediate Student's Book (B-keel) – Oxford University Press; Allecto 2000;
- 30) K. Gude, J. Wildman. Matrix Upper Intermediate Student's Book (B-keel) – Oxford University Press; Allecto 2001;
- 31) M. Harris, D. Mower, A. Sikorzynska. Opportunities Intermediate. Student's Book (B-keel) – Longman; Accendo, Allecto, AS Bit, Dialoog 2000;
- 32) M. Harris, D. Mower, A. Sikorzynska. Opportunities Upper Intermediate. 2002;

- Student's Book (B-keel) – Longman; Accendo, Allecto, AS Bit, Dialogo
- 33) A. Stanton, M. Stephens. Fast Track to FCE. Coursebook (B-keel) – Longman; Accendo, Allecto, AS Bit, Dialogo 2001;
- 34) V. Evans, J. Dooley. Mission 1. Intermediate Student's Book (B-keel) – Express Publishing; Allecto 2000;
- 35) V. Evans, J. Dooley. Mission 2. Upper Intermediate Student's Book (B-keel) – Express Publishing; Allecto 2000;
- 36) L. Prodromou. Rising Star 1. An Intermediate Course. Student's Book (B-keel) – Macmillan, Heinemann; Allecto 2001;
- 37) L. Prodromou. Rising Star 1. A Pre-First Certificate Course. Student's Book (B-keel) – Macmillan, Heinemann; Allecto 2000;
- 38) L. Prodromou. First Certificate Star. Student's Book (B-keel) – Macmillan, Heinemann; Allecto 1998;
- 39) A. Hopkins, J. Potter. Look ahead. Intermediate Students' Book (C-keel) – Longman; Accendo, Allecto, AS Bit, Dialogo 1999;
- 40) A. Hopkins, J. Potter. Look ahead. Upper Intermediate Students' Book (C-keel) – Longman; Accendo, Allecto, AS Bit, Dialogo 1999;
- 41) J. Soars, L. Soars. New Headway English Course. Intermediate student's book – Oxford University Press; Allecto 1997;
- 42) J. Soars, L. Soars. New Headway English Course. Upper-intermediate student's book – Oxford University Press; Allecto 1998;
- 43) L. Paavo, A. Lind. Deutsch X. Lehrbuch – Tln: Koolibri 1999;
- 44) A. Laan, E. Liiv. Deutsch XI. Lehrbuch – Tln: Koolibri 1997;
- 45) R. Tasa. Deutsches Lesebuch für Oberschulen – Tln: Koolibri 1998;
- 46) H. Aufderstrasse jt Themen Neu 1. Kursbuch (B- või C-keel) – Hueber; Koolibri, Allecto, 1996, 1998;
- 47) H. Aufderstrasse jt Themen Neu 2. Kursbuch (B- või C-keel) – Hueber; Koolibri, Allecto, 1997, 1998;
- 48) H. Aufderstrasse jt Themen Neu 3. Kursbuch (B- või C-keel) – Hueber; Koolibri, Allecto, 1997, 1998;
- 49) A. ja K. Vorderwülbecke. Stufen International 1 (C-keel) – Klett; Koolibri, Allecto, 1998;
- 50) A. ja K. Vorderwülbecke. Stufen International 2 (C-keel) – Klett; Koolibri, Allecto, 1998;
- 51) A. ja K. Vorderwülbecke. Stufen International 3 (C-keel) – Klett; Koolibri, Allecto, 1998;
- 52) M. Butzbach, C. Martin, D. Pastor, I. Saracibar. Junior I (C-keel) – CLE international; Allecto, 1997;
- 53) M. Butzbach, C. Martin, D. Pastor, I. Saracibar. Junior II (C-keel) – CLE international; Allecto, 1998;
- 54) К. Вельскер, Л. и Т. Лепманн. Математика для 10 класса – Тлн: Коолибри 2001;
- 55) К. Вельскер, Л. и Т. Лепманн. Математика для 11 класса – Тлн: Коолибри 1999;
- 56) Л. и Т. Лепманн, К. Вельскер. Математика для 12 класса – Тлн: Коолибри 2000;
- 57) С. Адер, Е. Беляева. Теория вероятностей и статистика – Тлн: АС Бит 2001;
- 58) И. Пейль, Я. Суси, Л. Луби. Физика. Учебник для 10 класса – Тлн: Коолибри 1999;
- 59) К. Таркпеа. Физика. Учебник для XI класса, I часть. Электричество и 1999,

- магнетизм – Тлн: Коолибри 2002;
- 60) К. Таркпеа. Физика для XI класса, часть 2. Электромагнетизм – Тлн: Коолибри 2000;
- 61) Х. Воолайд. Физика для XI класса. Оптика – Тлн: Коолибри 1999;
- 62) Я. Яанисте. Физика для XII класса. Космология – Тлн: Коолибри 2000;
- 63) А. Айнсаар. Физика для XII класса. Теория относительности. Ядерная физика. Физика элементарных частиц – Тлн: Коолибри 2000;
- 64) Х. Кяэмбре. Физика для 12 класса. Атом. Молекула. Кристалл – Тлн: Коолибри 2000;
- 65) В. Паст, Л. и Ю. Тамм. Общая и неорганическая химия для 10 класса – Тлн: Коолибри 1999, 2002;
- 66) А. Туулметс. Органическая химия. Учебник для 11 класса – Тлн: Коолибри 1999, 1998, 2002;
- 67) Т. Сарапуу. Биология для гимназий I – Тарту: Эести Лоодусфото 2002;
- 68) Т. Аламяги, К. Куль, У. Кыльялг, Р. Массо, М. Устав. Биология для гимназий II – Тарту: Эести Лоодусфото 2000;
- 69) Т. Куль, К. Куль, У. Тартес, М. Вийкмаа. Биология для гимназий III – Тарту: Эести Лоодусфото 2001;
- 70) Ю. Лийбер, У. Праги, М. Уйбо. География для 10 класса – Тлн: АС Бит 1998;
- 71) Сост. Х. Пийримяэ. Человек, общество, культура I – Тлн: Коолибри 2001;
- 72) Сост. Х. Пийримяэ. Человек, общество, культура II – Тлн: Коолибри 2002;
- 73) Сост. Х. Пийримяэ. Человек, общество, культура III – Тлн: Коолибри 2002;
- 74) А. Мяэсалу, Т. Лукас, М. Лаур, Т. Таннберг. История Эстонии I – Тлн: АС Бит 1996, 1999;
- 75) М. Лаур, А. Паюр, Т. Таннберг. История Эстонии II – Тлн: АС Бит 1997;
- 76) С. Валдмаа, А. Адамсон. История Эстонии. Учебник для гимназии – Тлн: Коолибри 2000;
- 77) Сост. А. Адамсон. Новейшая история для 12 класса – Тлн: Институт им. Я. Тыниссона 2000;
- 78) А. Феодоров. История XX века. Учебник для гимназии. Часть 1 – Тлн: АС Бит 2001;
- 79) В. Пеэп, П. Кама. Граждановедение – Тлн: АС Бит 1998;
- 80) Э. Грауберг. Мир. Истина. Свобода – Тлн: Коолибри 1994;
- 81) Ю. Сыэрд. Психология. Учебник для средней школы – Тлн: Коолибри 1995, 1999, 2000;
- 82) И. Меос. Основные проблемы философии – Тлн: Коолибри 2000;
- 83) Т. Аннук. Учение о семье. Учебник для гимназии – Тлн: Коолибри 2001;
- 84) Л. Мёльдре, А. Тоотс. Обществоведение. 12 класс, часть 1 – Тлн: Коолибри 2001;
- 85) К. Оленко, Л. Мёльдре. Обществоведение. 12 класс, часть 2 – Тлн: Коолибри 2002;
- 86) И. Куль. История русской музыки – Тлн: Коолибри 1999;
- 87) И. Куль. История западной классической музыки – Тлн: Коолибри 2002.
- [RTL 2002, 138, 2018 - jõust 16.12.2002]